

Motivace dobrovolníků k dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji

Bc. Michaela Holíková

Diplomová práce
2016/2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela Holíková**

Osobní číslo: **H140231**

Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Motivace dobrovolníků k dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek vztahujících se k dobrovolnictví, jeho legislativnímu ukotvení, osobnosti dobrovolníka a motivaci k dobrovolnické činnosti.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu metodou rozhovorů.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela MÁLKOVÁ. Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-772-5.

FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.

LEVICKÁ, Jana a Alžbeta MRÁZOVÁ. Úvod do sociální práce. Trnava: Trnavská univerzita, 2004. ISBN 80-89104-35-5.

NAKONEČNÝ, Milan. Motivace chování. 3., přeprac. vyd. V Praze: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-830-6.

ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

22. listopadu 2016

Termín odevzdání diplomové práce:

20. dubna 2017

Ve Zlíně dne 22. listopadu 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 19. 4. 2014

.....
Michaela Kalinová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá motivací dobrovolníků k dobrovolnické činnosti ve věku 50+ ve Zlínském kraji. Teoretická část práce se věnuje pojmům vztahujících se k dobrovolnictví, jeho historii, typologii a legislativnímu ukotvení. Vysvětluje roli dobrovolníka v dobrovolnickém procesu, jeho řízení, výběr a zmiňuje funkci koordinátora dobrovolníků. Charakterizuje věkovou skupinu 50+ z oblasti vývojové psychologie a uvádí přínosy dobrovolnické činnosti u osob v této věkové kategorii. Také diplomová práce popisuje konkrétní organizace Zlínského kraje, ve kterých dobrovolníci vykonávají dobrovolnickou činnost. Praktická část práce se zabývá výzkumem, který je zaměřen na zjištění hlavních faktorů, které vedou dobrovolníky ve věku 50+ začít vykonávat dobrovolnickou činnost.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, dobrovolnický proces, věková skupina 50+, organizace

ABSTRACT

The thesis deals with the motivation of volunteers to the volunteer activities at the age of 50 in the Zlín region. The theoretical part of the work focuses on the concepts relating to volunteering, its history, typology and legislative anchor. Explains the role of the volunteer in the volunteer process, its management, the selection and mentions the function of the volunteer coordinator. Characterizes the age group of 50+ from the field of developmental psychology and presents the benefits of volunteering activities for persons in this age category. Also, the thesis describes the particular organization of the Zlín region, in which volunteers are volunteering. The practical part of the work deals with research that is aimed at finding out the major factors that lead the volunteers at the age of 50+ to begin to engage in volunteer activity.

Keywords: volunteering, volunteer, volunteer process, age group 50+, organization

Děkuji tímto mé vedoucí diplomové práce, paní PhDr. Zuzaně Hrnčířkové, Ph.D. za její obětavý přístup, věcné připomínky a názory při zpracování mé práce.

Také bych touto cestou chtěla poděkovat všem respondentům, kteří se zúčastnili provedeného výzkumu.

Motto:

„ Žádný dobrý skutek, jedno jak malý, není nikdy zbytečný ”

(Ezop)

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CO JE TO DOBROVOLNICTVÍ	12
1.1 HISTORIE DOBROVOLNICTVÍ.....	13
1.2 TYPOLOGIE DOBROVOLNICTVÍ	16
1.3 FORMÁLNÍ A NEFORMÁLNÍ DOBROVOLNICTVÍ	17
1.4 DOBROVOLNICTVÍ A LEGISLATIVA	18
2 DOBROVOLNÍK A JEHO DOBROVOLNICKÁ ČINNOST	20
2.1 PŘEDPOKLADY ÚSPĚŠNÉ ČINNOSTI DOBROVOLNÍKA	23
2.2 PRÁCE S DOBROVOLNÍKEM A JEHO ZÍSKÁVÁNÍ	24
2.3 KOORDINÁTOR DOBROVOLNÍKŮ	26
3 CHARAKTERISTIKA VĚKOVÉ SKUPINY 50+	28
3.1 FYZICKÉ ZMĚNY	29
3.2 KOGNITIVNÍ ZMĚNY	31
3.3 SOCIÁLNÍ ZMĚNY	32
3.4 PŘÍNOSY DOBROVOLNICKÉ ČINNOSTI U OSOB VE VĚKU 50+	34
4 DOBROVOLNICKÁ ČINNOST V KONKRÉTNÍCH ORGANIZACÍCH	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 PROJEKT VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	40
5.1 VÝZKUMNÝ SOUBOR	40
5.2 VÝZKUMNÁ METODA	41
5.3 TECHNIKA SBĚRU DAT	41
6 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	44
6.1 KATEGORIE: DŮVOD K DOBROVOLNICTVÍ.....	45
6.2 KATEGORIE: POSTOJ OKOLÍ DOBROVOLNÍKA K DOBROVOLNICTVÍ	48
6.3 KATEGORIE: KONTAKT S DOBROVOLNICTVÍM.....	50
6.4 KATEGORIE: SMYSL ČINNOSTI PRO DOBROVOLNÍKA	53
6.5 KATEGORIE: HNACÍ MOTOR DOBROVOLNÍKA	56
6.6 KATEGORIE: OSOBNOST DOBROVOLNÍKA.....	58
6.7 KATEGORIE: PRÁCE S KLIENTEM.....	60
6.8 KATEGORIE: POCITY DOBROVOLNÍKA	63
6.9 KATEGORIE: POHLED DOBROVOLNÍKA NA DOBROVOLNICTVÍ	66
7 SHRUTÍ	68
7.1 DISKUSE	72
7.2 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	73
ZÁVĚR	74
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	76
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	81
SEZNAM PŘÍLOH	82

ÚVOD

Prosociální chování či altruismus se bezmezně pojí s pojmem dobrovolnictví. Dobrovolnictví je činnost, která je prováděna bez očekávání nějaké finanční odměny a dobrovolně ve volném čase. Důvody k dobrovolnictví bývají většinou morální, pomáhat druhým a měnit svět k lepšímu patří mezi prioritní. Motivace každého člověka k dobrovolnické činnosti je jedinečná. Může se jednat o potřebu vyplnění volného času, touhu po nových kontaktech, být pro někoho potřebným, potlačení pocitu samoty či potřebu pomoci někomu, kdo to opravdu potřebuje. Dobrovolnická činnost přináší obohacení, jak samotným dobrovolníkům, tak i jednotlivým osobám, kterým je touto cestou pomáháno. Dobrovolnictví je fenomén, který dokáže pozitivně obohatit život, nemá jen celospolečenský smysl, ale je především zdrojem smyslu pro ty, kteří se mu věnují.

Dobrovolník je člověk, ke kterému by se mělo vzhlížet za jeho osobnostní předpoklady a hodnoty, díky kterým vykonává dobrovolnickou činnost ze své svobodné volby. Je to ochota dobrovolníka nezištně pomoci někomu cizímu. Pro člověka tolik vzácná vlastnost v dnešní společnosti, kdy je uspokojování materiálních potřeb nad těmi duchovními. Je velmi povzbuzující vědomí faktu, že je v naší společnosti stále velké množství lidí, kteří se dobrovolnictví věnují.

Dobrovolnictví má bohatou tradici již od doby Československa a tudíž by se nemělo dostat do ústraní ani v dnešní společnosti. Díky této práci chceme podpořit samotné dobrovolníky v jejich činnosti a současně pro další začínající dobrovolníky poskytnout základní informace a moci přispět tak k rozvoji dobrovolnické činnosti u nás. Dobrovolnictví je legislativně zakotveno v zákonu č. 198/2002 Sb., zákonu o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů. Je to první právní dokument, který se vztahuje k legislativě dobrovolnictví. Důležité je také zmínit evropský rok dobrovolnictví, kterým byl zvolen rok 2011. Cílem bylo podpořit osvětu a větší informovanost o dobrovolnictví do řad naší veřejnosti.

V České republice existuje několik organizací (Adra, Samari či Hestia), které se dobrovolnictvím zabývají a na které se dobrovolníci se zájmem o vykonávání této činnosti mohou obrátit. Dobrovolníci se vyskytují v nejrůznějších oblastech, ale mezi ty nejvíce dobrovolníky vyhledávané a obsazované patří sociální oblast, která je pro naši diplomovou práci stěžejní. Také tato práce může být obohacující pro studenty sociální pedagogiky, kteří s dobrovolníky ve svém budoucím povolání mohou přijít do styku.

Cílem diplomové práce je zjistit, co motivuje dobrovolníky ve věku 50+ k dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji.

V teoretické části práce se opíráme o její základní body, jako jsou dobrovolnictví, jeho legislativní ukotvení, osobnost dobrovolníka, jeho řízení, výběr, funkci koordinátora dobrovolníků a charakteristiku organizací, ve kterých se dobrovolníci věnují dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji.

V praktické části práce uvádíme výsledky a závěry vyplývající z uskutečněného výzkumu, který byl realizován jednotlivě se samotnými dobrovolníky ve věku 50+, kteří vykonávají dobrovolnickou činnost v organizacích ve Zlínském kraji.

Pro výzkum bylo zvoleno kvalitativní šetření za formy polostrukturovaného rozhovoru a výsledná data byla zpracována pomocí metody otevřeného kódování.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CO JE TO DOBROVOLNICTVÍ

V první kapitole diplomové práce si popíšeme pojem dobrovolnictví a jeho charakteristiku.

Na začátek si uvedeme charakteristiku dobrovolnictví ze slovníku cizích slov, ten dobrovolnictví charakterizuje pomocí tří slov: „ *Lidumilnost, dobročinnost a pomoc sociálně slabým.* ” (Kolektiv, 1998, s. 36)

Charakteristiku také uvádějí Tošner a Sozanská: „ *Dobrovolnická činnost vám přinese pocit uspokojení a naplnění, změnu životního stylu, posun v hodnotách.* ” (Tošner a Sozanská, 2006, s. 11 - 12)

Štěpánková, Höschl a Vidovičová vidí dobrovolnictví, jako celkovou podstatu aktivního stárnutí každého člověka: „ *Dobrovolnictví je považováno za kvintesenci konceptu aktivního stárnutí.* ” (Štěpánková, Höschl, Vidovičová a kol, 2014, s. 255)

Z výše uvedených tří charakteristik, které se týkají pojmu dobrovolnictví, zjišťujeme, že se v nich nenachází žádná jednoznačná spojitost, která by mohla být označována za univerzální.

Frič a Pospíšilová uvádějí, že v různých definicích najdeme minimálně tři společné prvky a to: „ *Dobrovolnictví je nepovinné, neplacené a je ve prospěch druhých.* ” (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 9)

Levická a Mrázová (2004, s. 25) uvádějí, že je dobrovolnictví: „ *Vědomá, svobodně vykonávaná činnost ve prospěch druhých, kterou občané vykonávají bezplatně.* ”

Na Levickou a Mrázovou navazuje i Müllerová: „ *Dobrovolnictví, je vědomá, svobodně zvolená činnost ve prospěch druhých, kterou poskytují občané bezplatně.* ” (Müllerová, 2011, s. 10)

Hetteš k dobrovolnictví dodává, že neexistuje jeho jednotná definice ve smyslu trvání nějaké činnosti, odměny nebo obsahu práce. Je nutné a velmi důležité pochopit jasný a srozumitelný rozdíl mezi pravidelným zaměstnáváním a dobrovolnictvím. Co se týká oblasti vzdělávání, je velmi důležitá samotná vzdělávací struktura pro dobrovolnictví. Je nutné a žádoucí podpořit systémy certifikací pro dobrovolníky, které akceptují rozvoj schopností dobrovolnictví ve vzdělávacích systémech. Bylo by vhodné zahrnout také i kampaně pro informovanost celé společnosti, na vyzdvižení velkého přínosu dobrovolnictví. Nejdů-

ležitější je pozitivní obraz dobrovolnictví aktivně podporovat, zmínit výhody pro jednotlivce, ale i pro celkovou společnost. Také vylepšit i výzkum cílený na dobrovolnictví, sběr údajů, analýzy a propagaci výsledků za pomoci webových stránek různých publikací. Pozornost si navíc zaslouží i techniky, které jsou určené a cíleně zaměřené na hodnocení ekonomického přínosu samotného dobrovolnictví (Hetteš, 2011, s. 97 - 103).

Na důležitost dobrovolnictví máme různé aspekty. Dobrovolnictví jako aktivní činnost má pozitivní přínosy na samotnou osobu dobrovolníků (nové zkušenosti a dovednosti či dobrý pocit), na zainteresované subjekty (pomocná ruka navíc, pocit, že v tom nejsou sami, atd.). Měli bychom dobrovolnickou práci chápat, jako činnost, která má určitou hodnotu. Právě tento úhel pohledu je tím nejvíce prozkoumávaným. Dobrovolnická práce, ač je spolu součástí toho, co se v dané zemi vyprodukuje, nebývá vyjádřena klasickými ekonomickými ukazateli (Dostál a Soukupová, 2014, s. 25).

Dobrovolnictví má celou řadu podobných znaků jako zájmová činnost i občanská výpomoc, ale současně se vyznačuje také spousty dalšími znaky. Zdravotní a sociální oblast patří k nejpopulárnějším z hlediska využití dobrovolnictví. Zároveň je to, ale také oblast, kde využití jednotlivých dobrovolníků vyžaduje profesionální management. Díky tomu, že se zde dobrovolníci dostávají do specifických organizací s pevnými zvyklostmi, zásadami a pravidly (Hestia, 2012, s. 4).

1.1 Historie dobrovolnictví

V podkapitole si popíšeme historii, která se týká dobrovolnictví. Nejprve začneme od antiky a dostaneme se i do současného dobrovolnictví.

Dobrovolnictví má v naší historii takovou tradici, jako lidstvo samo. Počáteční informace o dobrovolném dárcovství vidíme již u antických autorů. Dobrovolná činnost je popsána v literárních pramenech dalekého východu, učili o něm Konfucius či Budha. Hojně se dobrovolnická činnost začala rozmáhat v dobách prvních křesťanů. Dobrovolnictví jako společenský jev není tak jisté, jako bylo v minulých dobách (Levická a Mrázová, 2004, s. 25).

První tendence dobrovolnických aktivit na našem území řadíme až do období středověku a jsou spojeny hlavně s církevními aktivitami. V této době šlo prioritně o pomoc potřebným a sociálně slabým, dobrovolnictví mělo tedy zcela neformální charakter.

S postupem času se začaly zakládat organizace a spolky na podporu nejrůznějších skupin obyvatel a k řešení společenských i sociálních problémů (MPSV, 2015, s. 8).

Vlivem renesančních a humanistických idejí stát začal uplatňovat svoji moc nad církví a postupně ji začal z dobrovolnické činnosti vytlačovat. Národní obrození přineslo nový rozvoj spolkové činnosti, od roku 1830 vznikaly nové nadace, spolky a společnosti, které podporovaly rozmach národního umění, kultury, vědy i vzdělávání. Zlatým věkem neziskového sektoru byl nazýván rok 1918. Vývoj byl pozastaven německou okupací a k jeho znovuzrození nepřispěla ani druhá světová válka. Dobrovolnictví podléhalo státnímu dohledu a dostalo tak zcela jiný význam. Většina občanů měla pohled na dobrovolnickou činnost, jako na vnucovanou aktivitu. Vztah státu a nestátních neziskových organizací se začal postupně vytvářet po roce 1989. V roce 1999 vznikla první organizace specializovaná pro oblast dobrovolnictví. Organizace nese název Hestia - Národní dobrovolnické centrum (Břízová, rok neuveden, s. 15 - 16).

Dobrovolnictví v dobách socialismu mělo diferencované podoby, za kterými se skrývala rozdílná struktura občanské společnosti. Čelíme představě, že za socialismu fungovaly jen dva dichotomické typy organizací, kterým odpovídaly dva typy dobrovolných aktivit. Zařazujeme zde organizace, které vznikaly v opozici vůči minulému režimu a poskytovaly volnost pro reálné dobrovolnické aktivity, jako druhé byly organizace přísně střežené komunistickou stranou. Časové pásmo tehdejšího socialismu je tedy vnímáno jako éra vynucovaného dobrovolnictví, které má ve výsledku negativní dopady na motivaci občanů dobrovolně pracovat (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 52).

Po uplynutí roku 1989 se pomalu probouzejí aktivity občanů zase fungovat na dobrovolnických principech. Postupem času vznikají mimovládní organizace, které si svoje fungování nedokáží představit bez tolik potřebných dobrovolníků. Tyto organizace jsou orientované na mládežnické, dětské, environmentální, sportovní, kulturní, vzdělávací a sociální aktivity, které se pojí s novými, či do té doby neviditelnými problémy doby, jako jsou např. drogy, násilí, problematika lidí bez domova nebo obchodování s lidmi (Hatoková, 2013, s. 148).

Na počátku 20. století začala být vnímána velká kritická potřeba sociálního zaopatření, která byla způsobena díky vlivu industrializace. Charita byla ve velké míře neorganizovaná, ale později v polovině 20. století se i stát začal více napojovat do organizovaných snah v sociální starostlivosti. V druhé polovině 20. století můžeme ve světě vidět nárůst dobro-

volnických organizací, které se zabývaly starostlivostí o vězně či propuštěné, psychiatrickou starostlivostí a mentálně handicapovaných (Levická a Mrázová, 2004, s. 26).

Celkový rozmach dobrovolnictví byl v posledních letech v České republice podpořen finanční podporou a zájmem, který dobrovolnickým projektům poskytly hlavní město Praha, Nadace rozvoje občanské společnosti, Open Society Institute v New Yorku, Charles Stewart Mott Foundation ve Flintu, Velvyslanectví Nizozemského království v České republice, ale také česká ministerstva - zdravotnictví, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy. Činnost spolků a s ní spojená samotná dobročinnost se rozbíhala v českých zemích hlavně v 19. století, kdy vznikla celé množství vlasteneckých spolků zaměřených na podporu umění, vědy, kultury a vzdělání. Mnohé z nich přežily v určité podobě dodnes např. Sokol, spolek Mánes a Hlávkova nadace. Po vzniku samostatného Československa se dobročinnost ještě více rozmanila. Dobrovolné organizace obsahovaly škálu organizačních forem: obecní, soukromé, náboženské, národní až po tzv. spolky s charakterem polooficiálním, které byly pověřeny obsáhlými kompetencemi. Dobrovolné organizace byly bohatě členěny a zahrnovaly spoustu malých organizací a poboček až po zemská, okresní nebo národní ústředí. Veškerý prozatímni vývoj byl přerušen německou okupací a později vznikem socialistického státu. Tradice dobrovolné činnosti byla za totalitního režimu zastavena a činnost všech forem nezávislých organizací byla strukturovaně a cílevědomě redukována nebo zcela podvolena politickému vedení státu a komunistické strany a podléhala velmi přísné kontrole. Všechny organizace musely být seskupeny v tzv. národní frontě. Rok 1968 v naší zemi znamenal určité povzbuzení, ale skutečná pravá aktivizace a obnova občanských snah nastala až v 80 letech 20. století a zejména po listopadu roku 1989. Po roce 1989 došlo v České republice k rozmachu neziskového sektoru. Byly znovu otevřeny spolky a sdružení utlačené minulým režimem. Patří k nim např. Sokol a Skaut - Junák. Vzniklo mnoho nových neziskových organizací, jedná se o řadu sportovních, kulturních, dětských a mládežnických organizací, kde skupiny občanů dobrovolně, nenuceně a samy pro sebe a své přátele realizují řadu aktivit (Tošner a Sozanská, 2006, s. 9 - 31).

V našich podmínkách se v dobrovolnictví prosazuje tzv. komunitní, neboli evropský model kde se dobrovolnické aktivity velmi často probíhají v rámci přirozených komunit (např. sportovních a církevních) ze kterých se pomalu stávají řízená a systematicky organizovaná dobrovolnická centra, která se zaměřují na určitou sociální nebo věkovou skupinu či určitý druh dobrovolnické činnosti. Pro dobrovolnictví v České republice byl zásadní rok 2001, kdy Mezinárodní asociace pro dobrovolnické snahy uveřejnila všeobecnou de-

klaraci o dobrovolnictví, která upřesňuje, vymezuje a pozdvihuje samotný význam dobrovolnictví pro člověka i společnost (MPSV, 2015, s. 8).

1.2 Typologie dobrovolnictví

V podkapitole se budeme zabývat typologií dobrovolnictví.

V literatuře týkající se dobrovolnictví (Tošner a Sozanská, 2006, Frič a Pospíšilová, 2010, Bridge, Murtagh a O'Neill, 214) se dozvíme, že terminologie dobrovolnictví není doposud přesně a věcně vymezená. Také, ale máme určité stěžejní pojmy, které jsou s dobrovolnictvím velmi úzce spjaty. Dobročinnost je první pojem, kterým se budeme dále zabývat. Někdy také pro její název používáme a nahrazujeme ji termínem filantropie. Dobročinnost pokládáme za jednu z lidských ctností. Samotnou dobročinnost můžeme rozlišit na dvě základní formy dárcovství a dobrovolnictví. Dárcovství se týká nepeněžních a peněžních darů cílené zvolených přímo potřebným osobám či na veřejně prospěšné akce, např. prostřednictvím sbírek, nadací a nadačních fondů. Se samotným dobrovolnictvím je to o trochu složitější situace. Pro dobročinnou činnost, která je zaměřená více na příbuzenstvo, rodinu a sousedy můžeme použít pojem občanská výpomoc, také lze slyšet i o sousedské výpomoci. Pro dobrovolnou činnost probíhající v mezích komunity vybudované v obci, při sportovním klubu, fary apod. používáme termín dobrovolnictví vzájemně prospěšné. Rozdíly mezi vzájemně prospěšným dobrovolnictvím a sousedskou výpomocí jsou neostré. Oba typy dobrovolné pomoci se vyznačují neočekávanou finanční odměnou a spontánností. Dobrovolnictví, na němž stojí neziskové organizace a které organizují také dobrovolnická centra, označujeme jako veřejně prospěšné dobrovolnictví. Práce dobrovolníka je vymezena tak, aby se příjemce dobrovolné pomoci na ni mohl v dohodnutém čase spolehnout. Proto partnerem dobrovolníka je většinou organizace, která mu poskytne příležitost k dobrovolné činnosti. Oblastí uplatnění pro veřejně prospěšné dobrovolnictví se stávají ve velké většině případů nestátní neziskové organizace, které se snaží nasbírat dobrovolníky z řad veřejnosti, může se jednat o jednorázové akce nebo dlouhodobou spolupráci. Dobrovolnictví je také velmi často profesionálně organizováno, aniž by zároveň přišlo o svoji spontaneitu. Je spolehlivým a pravidelným zdrojem pomoci pro organizaci, která s dobrovolníky spolupracuje a navíc zdrojem zážitků, zkušeností, inspirací i příležitostí pro osobní růst samotných dobrovolníků (Tošner a Sozanská, 2006, s. 36 - 37).

Ke stěžejnímu pojmu dobrovolnictví, si zmíníme také pojem solidarita, oba tyto pojmy mají velmi společného a vycházejí ze stejného základu.

Levická, Levická a Truhlářová (2015, s. 8) uvádějí k pojmu solidarita následovně: „ *Solidaritu bychom mohli definovat jako určitou připravenost pomoci jiným lidem.* ”

Hlavní myšlenkou prosociálního chování je rozhodnutí jedince zřít se vlastního blaha ve prospěch dobra druhého člověka a dávat oběti. Jedná se o chování, které člověku nenese materiální zisk či egocentrické výhody, ale které přináší vzácný druh duchovního uspokojení. Uplatňují se tady vnitřní odměny, které mají podobu tzv. vyšších citů, jako je hrdost na sebe sama, jedná se o dodržování internalizovaných emociogenních norem. Objekt prosociálního chování by měl mít tušení o potřebách a přáních druhého, aby mohl napomoci k jejich zdárnému dosažení. Významný je osobní význam prosociálního chování, tedy jeho subjektivní důvod, smysluplnost, proč člověk pomáhá jiným a jaký smysl v tomto svém skutku nachází (Nakonečný, 2014, s. 523 - 536).

1.3 Formální a neformální dobrovolnictví

V podkapitole si rozebereme formální a neformální dobrovolnictví.

Za formální dobrovolnictví bývá považována dobrovolná činnost v rámci určité organizace. Právě k formálnímu dobrovolnictví se přisuzuje ta větší část kvantitativních výzkumů dobrovolnictví konaných v České republice. Dohnalová se vyjadřuje ke druhé formě dobrovolnictví a to k neformálnímu dobrovolnictví, které stroze shrnuje a popisuje se slovy, že se jedná o dobrovolnickou činnost, která je: „ *Vykonávána dobrovolníkem mimo rámec určité organizace.* ” (Dohnalová, 2015, s. 135)

Frič a Pospíšilová uvádějí, že neformální dobrovolnictví zahrnuje: „ *Trvající, neplacené služby, které jednotlivci poskytují mimo formální strukturu organizace.* ” (Frič a Pospíšilová, 2010, s. 11)

Definice od Friče a Pospíšilové (2010) se shoduje s výše uvedenými slovy od Dohnalové (2015), která se také zabývala povahou neformálního dobrovolnictví.

Levická a Mrázová dodávají: „ *Formální dobrovolnictví je definované jako součást aktivit organizace neziskového charakteru, která se praktikuje ve spolupráci s jejími placenými zaměstnanci.* ” (Levická a Mrázová, 2004, s. 26)

Z celkového hlediska dobrovolnictví může mít formální i neformální charakter či uspořádání. Formální uspořádání dobrovolnictví se dotýká celkově všech forem dobrovolnictví zařízených organizacemi. Neformálně uspořádané či organizované dobrovolnictví obsahuje nabízení neplacené pomoci dobrovolníka někomu, kdo není členem jeho rodiny např. soused nebo přítel. Dobrovolníci pracují v široké škále oblastí, jako je vzdělávání, umění, kultura, zdravotnictví, sociální oblast, poradenství atd. Dobrovolnictví se uskutečňuje, jak v neziskové, tak i v naší ziskové sféře. Dobrovolníci mají právo vykonávat svou činnost v bezpečném a zdravím neohrožujícím prostředí. Stát by měl opravdu dbát a dohlédnout na to, aby organizace cíleně dodržovali tyto požadavky. Velmi důležité je zajištění pracovního pojištění proti riziku úrazu a nemoci spojené s výkonem činnosti dobrovolnictví. Zákon v takových to případech, musí přistupovat k dobrovolníkům jako k pracovníkům, kteří dostávají za svoji činnost mzdu (Hetteš, 2011, s. 99 - 100).

Levická a Mrázová uvádějí: „ *Neformální dobrovolnictví poznáme nejčastěji ve formě sousedské pomoci, která nemá nároky na finanční ohodnocení a vykonává se ze svobodné vůle toho, kdo pomáhá.* ” (Levická a Mrázová, 2004, s. 26)

Člověk jako dobrovolník může pomáhat neformálně v oblasti komunity nebo sousedství. Na rozdíl tomu formální dobrovolnictví také nazývané jako veřejně prospěšné dobrovolnictví, funguje za pomoci dobrovolnických organizací a center, které se dobrovolnictvím zabývají. Dobrovolnická pomoc by měla pramenit z motivace či zájmů dobrovolníků a musí brát v potaz potřeby klientů nebo služeb, které organizace nabízí, aby bylo dobrovolnictví ku prospěchu, musí se organizovat a vést profesionálně. Na základě všech získaných zkušeností z praxe, vznikl nový poměrně mladý obor nazývaný management dobrovolnictví, který kompletně poskytuje a nabízí profesionální přístup k organizování a řešení dobrovolnických aktivit a programů (MPSV, 2015, s. 7).

1.4 Dobrovolnictví a legislativa

V následující podkapitole se budeme zabývat dobrovolnictvím a jeho legislativou. Zmíníme si zákon o dobrovolnické službě a jeho základní charakteristiku.

Od roku 2003 platí v České republice zákon o dobrovolnické službě číslo 198/2002 Sb. Zákon č.198/2002 Sb., zákon o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) rozděluje organizace na organizace vysílající dobrovolníky a or-

organizace přijímající dobrovolníky. Vysílající organizace musejí mít schválenou akreditaci Ministerstva vnitra České republiky a navíc také tyto organizace musejí uzavírat s dobrovolníky i s přijímací organizací písemné zákonité smlouvy. Zákon také navíc nařizuje povinnost vysílající organizace jednotlivého dobrovolníka, který se pro činnost dobrovolnictví rozhodl vhodně pojistit. Konkrétní pojištění následně skýtá odpovědnost za škody na zdraví nebo majetku, které dobrovolník může způsobit, případně které sám dobrovolník při práci utrpí (Matoušek, 2003, s. 63).

Dále také poskytuje základní informace o dobrovolnické službě, o akreditaci a pro akreditované. Uvedený zákon je prvním právním předpisem týkající se statutu dobrovolníka v České republice. Jsou zde vypsány podmínky smluv mezi dobrovolníkem a vysílající organizací a také mezi vysílající organizací a přijímající organizací. Zákon popisuje možné oblasti výkonu dobrovolnické služby a její časové rozmezí. Díky tomuto zákonu se během minulých let stala dobrovolnická služba známější a uznávanější. Akreditované organizace mají metodiky, jak jsou dobrovolníci z řad veřejnosti vybíráni a připravováni na svoji činnost dobrovolníka, také zda a jaké rizika jejich činnost může obsahovat a jak jsou proti těmto rizikům ochráněni. Zákon zveřejňuje, jaké mají výhody dobrovolníci v akreditovaných organizacích a jaké jsou samotné plusy akreditovaných organizací (Hestia, 2012, s. 13).

Jedná se o první právní úpravu oblasti, která předtím neměla žádnou historickou oporu. Cílem zákona je co nejdetailněji vymezit základní náležitosti podpory dobrovolnické služby. Zákon zmiňuje oblasti vhodné pro výkon dobrovolnické činnosti, do kterých patří pomoc nezaměstnaným, sociálně slabým, seniorům, zdravotně handicapovaným, příslušníkům menšin, drogově závislým osobám, obětem domácího násilí, pomoci při neštěstích, dětem a mládeži ve volném čase, při uchování kulturního dědictví a v oblasti ochrany životního prostředí (Břízová, rok neuveden, s. 19 - 20).

V celé první kapitole jsme si rozebrali charakteristiku dobrovolnictví, zmínili jsme si jeho historii, dále jsme se zabývali typologií dobrovolnictví, blíže jsme se zaměřili na dobrovolnictví formální a neformální. Následně jsme hlavní kapitolu ukončili dobrovolnictvím a jeho legislativou.

2 DOBROVOLNÍK A JEHO DOBROVOLNICKÁ ČINNOST

Na začátek druhé kapitoly si uvedeme definice, které se vztahují k vymezení pojmu dobrovolník. Dozvíme se, co všechno se od něj očekává v dobrovolnickém procesu.

Jako první začneme definicí dobrovolníka od Tošnera a Sozanské. Ti ho následně definují jako: „ *Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.* ” (Tošner a Sozanská, 2006, s. 35)

Totožnou definici dobrovolníka jakou jsme uvedli od Tošnera a Sozanské uvádí i Dlouhá, Ježková a Caha: „ *Dobrovolník je člověk, který na základě vlastního svobodného a dobrovolného rozhodnutí věnuje svůj čas a své schopnosti ve prospěch druhých bez nároku na finanční nebo jinou hmotnou odměnu.* ” (Dlouhá, Ježková a Caha, 2001, s. 4)

Aronová se shoduje s definicí od Tošnera a Sozanské, Dlouhé, Ježkové a Cahy se slovy: „ *Dobrovolníci jsou lidé, kteří bezplatně nabídnou část svého času, energie a schopnosti.* ” (Aronová, 2008, s. 7)

Stejnou povahu, jako definice od Tošnera, Sozanské, Dlouhé, Ježkové, Cahy a Aronové má i definice od Bočkové: „ *Dobrovolníkem je každý, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí.* ” (Bočková, 2011, s. 94)

Dohnalová se s nimi všemi shoduje a uvádí, že: „ *Dobrovolník je člověk, který pracuje nepovinně pro druhé lidi nebo pro dobrou věc bez nároku na odměnu.* ” (Dohnalová, 2015, s. 135)

Ve všech výše uvedených definicích dobrovolníka můžeme najít spojitost a shodu v základních bodech a to, že každý dobrovolník musí svou práci vykonávat dobrovolně, ve svém volném čase a bez nároku na odměnu.

Levická a Mrázová pouze dodávají: „ *Dobrovolníkem může být v podstatě každý, kdo chce pomáhat jiným.* ” (Levická a Mrázová, 2004, s. 27)

Motivů, proč se lidé věnují dobrovolnické činnosti je velké množství. Tato činnost nabízí pro jednotlivé dobrovolníky zdroj nových zkušeností, pocit užitečnosti, možnost nových kontaktů a mnoho dalšího. Dobrovolníkem nemusí být člověk na plný úvazek, postačí pár hodin denně, týdně či měsíčně. Záleží na individuálním cítění každého dobrovolníka.

Dobrovolníkovi se naskýtá situace, kdy si může vyzkoušet pro něj zcela novou profesi, ale i objevit neznámou oblast jeho zájmu (Bočková, 2011, s. 94).

Role každého dobrovolníka je ohraničena tak, aby se příjemce určené pomoci na ni mohl v dlouhodobém časovém rámci opravdu spolehnout. Dobrovolník může být charakterizován jako velmi spolehlivý pomocník, na kterého je možné mít skoro stejné nároky jako na placeného zaměstnance. Také profesionálně řízené dobrovolnictví si může zachovat svou původní spontaneitu a neformálnost, které jsou pro dobrovolnictví charakteristické a v první řadě nepostradatelné. Vedle skupiny profesionálů mají také dobrovolníci spoluúčast na plnění hlavních cílů organizace. Dobrovolníci jsou v tomto případě rozhodující silou organizací. Bez jejich důležité účasti by nebylo možné pořádat příležitostné akce, kterými organizace realizuje svoje poslání a prezentuje se pro veřejnost. Dobrovolníci spolupracují, komunikují a dělají činnosti spolu s profesionálními zaměstnanci organizací. Jejich činnost není pro samostatný chod organizace nepostradatelná, ale napomáhá zkvalitňovat a zlepšovat na vyšší úroveň poskytované služby či usnadňovat její provoz. Celkově se jedná o aktivity, jako jsou výtvarné či jazykové kroužky, vycházky s klienty a další volnočasové aktivity. Můžeme také rozlišit dobrovolnou účast na jednorázových akcích jako sbírkách, kampaních, benefičních koncertů, které se pořádají jen jednou či několikrát do roka. Dále z pohledu dlouhodobé činnosti, která je poskytována opakovaně, systematicky a pravidelně (Tošner a Sozanská, 2006, s. 35 - 40).

Dobrovolníci dávají, do vztahu klient - poskytovatel v oblasti sociálních služeb nejen kvantitativní zvýšení kapacity poskytovatele. Jako osoba, které není řádným zaměstnancem, může být klient dobrovolníkovi bližší nejen geograficky, ale i mentálně či věkově díky svým specifickým rysům, zkušenostem a zájmům. Plusovým bodem dobrovolníků je, že nejsou profesionálními sociálními pracovníky a to u některých případů může bourat bariéry mezi ním a klientem, nebo napomáhat udržet klientovi vědomí jeho osobní hodnoty a důstojnosti (Hestia, 2012, s. 5).

Ke vztahu klient a dobrovolník se vyjadřuje také Dohnalová: „ *Mohou dobrovolníci přispět ke zvýšení kvality sociální péče tím, že přináší lidskost, tvořivost, nový pohled a zpětnou vazbu.* ” (Dohnalová, 2015, s. 156)

Šimková se také vyjadřuje k tomuto vztahu a podotýká, že může na obou stranách vzniknout nové přátelství. K dobrovolníkům v sociálních službách uvádí: „ *Dobrovolníci*

sem přinášejí svou životní zkušenost a celkové zkvalitnění služeb individuálním přístupem včetně schopnosti navazovat přátelství. ” (Šimková, 2011, s. 15)

Dobrovolníci zastávají mnoho různorodé práce, zejména v bezprostředním kontaktu se samotným klientem organizace. Přinášejí do nich vysokou angažovanost, nadšení, pružnost, neformálnost a citlivý osobní přístup ke klientům. Dobrovolníci pracují na linkách důvěry, v ambulantních programech pro děti a mládež, v institucích typu domovů důchodců, hospiců, nemocnic, ústavů pro lidi tělesně či mentálně postižené. Dobrovolníkem se ve velké míře stávají studenti, zejména ti, kteří se připravují na pomáhající profese, nezaměstnaní lidé, kteří chtějí být nějak užiteční pro ostatní. Ženy pečující o rodinu a děti, které ještě nechtějí jít do pracovního poměru a chtějí se společensky realizovat mimo svůj domov. Lidé, kteří jsou již v důchodovém věku a cítí se málo využití. Lidé, kteří vnímají svou práci jako jednostrannou, rutinou a nejsou při ní v kontaktu s jinými lidmi, což jim posléze schází (Matoušek, 2003, s. 61).

Do přínosů dobrovolníků patří jejich velká ochota komunikovat s klienty organizace a nadšení z kontaktu s nimi. Navíc provedené výzkumy v této oblasti uvádějí, že právě možnost pomáhat je jedna z největších motivací a hnací silou pro dobrovolníky. Na rozdíl od nich placení zaměstnanci organizace mohou být přetížení každodenními úkoly nebo ohroženi syndromem vyhoření, nemají vždy energii, ochotu, čas nebo lidský přístup. Dobrovolníci tak mohou zlepšit služby právě díky svému lidskému přístupu. Dobrovolníci poskytují svým klientům individuální pozornost a tím zvyšují jejich sebehodnocení, sebevědomí a sebedůvěru. Základní styly řízení dobrovolníků dělíme na členské (neformální) a programové (formální) řízení. Členské řízení vychází z možností a potřeb dobrovolníků. Není moc strukturované, je méně systematické a nehierarchické. Jako druhé popisuje programové řízení, které čerpá z činností, které je třeba zaopatřit, je více formalizované, hierarchické, systematické a strukturované. Členský styl vedení dobrovolníků je obvykle přiřazován k malým dobrovolnickým organizacím, zatímco programový způsob vedení je hlavním ve větších organizacích s placenými zaměstnanci. Programové vedení dobrovolníků, můžeme také nazvat za profesionální díky tomu, že spoléhá na práci koordinátora dobrovolníků (Dočkalová, 2015, s. 156 - 160).

2.1 Předpoklady úspěšné činnosti dobrovolníka

V podkapitole se zaměříme na dobrovolníky z pohledu jejich dispozic a osobnostních předpokladů pro úspěšný výkon dobrovolnické činnosti.

Postoj vůči klientům a úkol dobrovolníka musejí být srozumitelně a správně předem určeny. Mají být zakomponované v základní formulaci poslání organizace, s nimiž se dobrovolník seznámí před započítím spolupráce. Nabírání nových dobrovolníků představuje předem naplánovaný nábor. Závazek dobrovolníka, klienta a organizace, která dobrovolnickou pomoc zřizuje, má být popsán v písemné smlouvě. Smlouva uvádí i délku kontaktu dobrovolníka a klienta při jejich jednotlivém setkání. Klient by měl mít hlavní vliv na výběr svého dobrovolníka a také dobrovolník by měl mít možnost výběru svého klienta. Práce dobrovolníků musí být organizována jen z jednoho místa, nejlépe jedním profesionálním zaměstnancem. Na zapojení dobrovolníků do organizace musejí být předem připraveni ostatní zaměstnanci, kteří s dobrovolníky mohou přijít do každodenního pracovního styku. Musíme se připravit na to, že se občas také můžou řešit konflikty či neshody mezi pracovníkem a dobrovolníkem. Dobrovolníci projdou výběrovým řízením, během kterého je nutné vyčlenit osoby psychopatické, osoby trpící duševní nemocí, příslušníky náboženských sekt a v programech pro děti a mládež osoby s pedofilní sexuální orientací. Posléze je také žádoucí nové dobrovolníky správně zacvičit. Není dostačující jen teoreticky, ale názorně jim předvést žádoucí způsob jejich budoucí práce. Musí se uvést do základních modelových situací, které při práci s klienty běžně nastávají. Práce dobrovolníka by měla být také průběžně supervidována. Skupinová forma supervize by se měla provádět cíleně v dostatečně malých skupinách nejvíce 10 - 12 účastníků, aby bylo možno rozdělit pozornost každému dobrovolníkovi. Supervize jsou pro dobrovolníky navíc také vhodnou formou učení, na druhých lidech vidí dobrovolník snáze to, na co u sebe může být slepý, v kontaktu s nimi přijde na nové nápady a myšlenky, na které by sám nepřišel, také se zde ukrývá možnost podpory ve chvílích vlastní beznaděje a pochyb. Je žádoucí, pokud dobrovolník dokumentuje průběh své práce s klientem ve formě pravidelných písemných zpráv nebo vyplněných dotazníků. Organizace může podpořit motivaci dobrovolníků tím, že jako cílenou odměnu za jejich práci naplánuje program jen pro ně (Matoušek, 2003, s. 62 - 63).

Dobrovolníkům, jejich důležitosti a uplatnění v organizacích se věnují také Tošner a Sozanská: „ *Na dobrovolnících je přímo závislý chod organizace.* ” (Tošner a Sozanská, 2006, s. 39)

Celek dobrovolnických organizací, může také velmi podpořit vzájemnou výměnu nových zkušeností, což následně může vést ke tvorbě nových projektů, kde se mohou prosadit zkušenější dobrovolníci jako mentoři. Zpětná výměna informací v dobrovolnické činnosti je důležitá pro dobrovolníka, ale i pro samotnou organizaci, která tak přichází k poznatkům na zlepšení svých aktivit. Důležitá je výměna informací mezi supervizorem a dobrovolníkem, když rozebírají své úsilí a konečné výsledky. Forma dobrovolnické činnosti může být dostatečně uspokojující zkušenost právě pro starší lidi. Z pohledu psychosociálního efektu, který obsahuje skutečnost, že starší lidé se dostanou mimo hranice svého bytu, střetávají nové lidi, vznikají tak tudíž nové sociální vazby, které mohou vyplnit ztracené kontakty v jejich bývalých pracovištích. Jejich životy mohou dostat zcela jinou perspektivu, pocit uspokojení a pocit potřeby pro společnost. Navíc to blahodárně zlepšuje udržení jejich tělesných a duševních funkcí. Dobrovolnické služby pro starší osoby se mohou poskytovat v nemocnicích a opatrovatelských domech. Tyto služby jsou různorodé od základní pomoci až po rozptýlení pacientů, mohou obsahovat dopravu, převoz, přesun nemocných lidí a potřebnou pomoc. Dobrovolníci se mohou angažovat v každodenním životě starších lidí drobnými službami, zajištěním nákupu, anebo jiných potřeb v jejich domácnostech. Navíc mohou být dobrovolníci prospěšní v komunitě a v denních centrech, které slouží osobám k trávení společného času a zúčastňování se vzdělávacích a rekreačních aktivit. Pokud se jedná o psychosociální prospěch, dobrovolníci dostávají znatelně lepší vnímání problematiky starších lidí, osobně se rozvíjejí, pociťují pocit uspokojení ze svého příspěvku společnosti a tráví svůj volný čas dobročinným způsobem (Hetteš, 2011, s. 101 - 102).

2.2 Práce s dobrovolníkem a jeho získávání

V podkapitole si rozebereme práci s jednotlivými dobrovolníky, co všechno zahrnuje jejich hledání a získávání.

Tošner a Sozanská kladou důraz právě na profesionální práci s dobrovolníky: „ *Úspěšná činnost neziskové nevládní organizace je založena na nadšení profesionálů a profesionalitě práce s dobrovolníky.* ” (Tošner a Sozanská, 2006, s. 69)

K profesionálnímu vedení dobrovolníků se také vyjadřují Brumovská a Málková. Obě dodávají že: „ *Mentor je dobrovolník, jenž je profesionály mentoringu veden a podporován*

tak, aby jeho vztah s klientem programu dosáhl požadovaných cílů a přínosů. ” (Broumovská a Málková, 2010, s. 8)

Centrum pro dobrovolnictví Hestia zmiňuje: „ *Dobrovolníci jsou nejen doplněním týmu, ale propagují organizaci na veřejnosti.* ” (Hestia, 2012, s. 4)

Abychom mohli dobrovolníky brát, jako stálé pomocníky a byli součástí organizace, potřebují podobný styl vedení, jako profesionálové. Postačí jen drobné nedorozumění a dobrovolník odchází nespokojen nebo profesionálové mají pocit, že na dobrovolníka není sto procentní spolehnutí. Nástup dobrovolníka do organizace symbolizuje organizační změnu, ale hlavně zpřístupnění organizace vnějšímu světu. Tato změna však nemusí být pozitivní a žádoucí pro ostatní, kdo se v organizaci pohybují. Vhodně vytvořený dobrovolný program může zvýšit nejen celkovou výkonnost, ale i profesionalitu neziskové organizace. Jestliže organizace spolupracuje s pár dobrovolníky, nebude koordinátor plánovat příliš obsáhle. Opačná situace nastává v okamžiku, kdy se uplatňuje možnost zapojení většího počtu dobrovolníků. Tam je cílené organizační plánování a utváření systému namísto. Pracovníci často uvádějí, že dobrovolníci umožňují pomoc při plnění cílů organizace, nové náměty k řešení problémů a zpětnou vazbu oddalující stereotypní výkon. Dobrovolník může snadněji rozpoznat potřeby, problémy, mají možnost vykonávat činnosti, které nelze stíhat v rutinním dennodenním provozu, přičemž klientům nabízejí neformální, jinou formu vzájemného vztahu. Upevňují nové kontakty využitelné pro organizaci, jsou vhodným doplněním týmu a propagují organizaci na veřejnosti. Není moc omezení, která limitují činnost každého dobrovolníka. Mezi tyto opatření řadíme hlavně zásadu, že dobrovolník by neměl suplovat práci profesionálů a neměl by dělat činnosti, do kterých se nikomu v organizaci příliš nechce. Vytváření různorodosti činností pro dobrovolníky je otevřený a dlouhodobý proces. Veškerá nabídka se postupně rozrůstá tak, jak si pracovníci troufnou dobrovolníky zapojit, jak jim to dovolí jejich dosavadní výsledky a zkušenosti záleží také na tom, jak se jim mění a vyvíjí organizace. Dobrovolníci přicházejí a odcházejí častěji než stálý zaměstnanci organizace. Samotný výběr, získávání, výcvik dobrovolníků a podpora jejich motivace je soustavný a stále se dokola opakující proces. Možnosti nového náběru dobrovolníků záleží na kreativě koordinátora, jinak bude postupovat při získávání dobrovolníků pro neopakující se akci, jinak pro opakovanou a dlouhodobou spolupráci. Nejčastěji využívané formy získávání dobrovolníků jsou leták, plakát, místní tisk, rozhlasové či televizní vysílání, náborová akce, spolupráce s dobrovolnickými centry, střední a vysoké školy nebo osobní kontakty. Vždy se doporučuje vzájemně propojit několik forem získá-

vání dobrovolníků. Jednotlivé školení, příprava a výcvik dobrovolníků, záleží na druhu činnosti, kterou budou dobrovolníci vykonávat. Někteří dobrovolníci mají svoje konkrétní představy v hlavě již před tím, než nastoupí do organizace. Jiní mají, touhu udělat cokoli dobrého, ale nevědí, kde a jak mohou účelně pomoci. S každým jednotlivým zájemcem je třeba pracovat individuálně a mít na paměti jak jeho zájmy a motivy, tak i potřeby dané organizace. Dobře provedený výcvik dává dobrovolníkovi pocit ujistění, že ví, k čemu se zavázal, obvykle jeho motivaci ještě více podpoří či nabude reálnější podoby. Právě zmíněným výcvikem se vyhne nespelnitelným očekáváním nebo budoucím nepochopením mezi dobrovolníkem, místním personálem a klienty (Tošner a Sozanská, 2006, s. 70 - 81).

Osoby, které mají zájem organizovat dobrovolnickou činnost, by měly být přiměřeně připravené. Výhodou by pro ně bylo, pokud by již sami měly zkušenost s takovou to činností anebo se inspirovaly od lidí, kteří zkušenosti s dobrovolnictvím již mají za sebou. Měly by mít zřetelnou představu v tom, jaké bude umístění dobrovolníků v určité neziskové organizaci, poskytnout a nabídnout jim adekvátní pracovní náplň, zamyslet se nad všemi detaily, promyslet získávání dobrovolníků, kritéria výběru, jejich trénink, zaškolení, supervize a následné zpětné vazby. Nesmí zapomínat také na morálním ohodnocení dobrovolníků, jejich chuť se i nadále věnovat této činnosti, ale i otázky skrze zákonné povinnosti, pojištění, vedení záznamů apod. Z toho vychází, že vhodně vytvořený a organizovaný dobrovolnický program není jednoduchá činnost. Je to činnost odborná, která požaduje i souhrn určitých znalostí a schopností, které jsou na podobném základu, jako u práce manažerů při profesionální komunikaci s lidmi (Levická a Mrázová, 2004, s. 29).

2.3 Koordinátor dobrovolníků

V poslední podkapitole se zaměříme na práci koordinátora dobrovolníků. Zmíníme si definice a náplň jeho práce.

Tošner a Sozanská se vyjadřují k pojmu koordinátor dobrovolníků a uvádějí: „ *Koordinátor dobrovolníků je klíčovou postavou dobrovolnického managementu.* ” (Tošner a Sozanská, 2006, s. 76)

Ochman a Jordán podotýkají, že koordinátor dobrovolníků by měl: „ *Rád představovat funkci koordinátora dobrovolníků, rád pracovat s lidmi, mít dar řídit lidi a mít dostatek času k vykonávání této funkce.* ” (Ochman a Jordán, 1997, s. 12)

Koordinátor dobrovolníků řídí celý proces dobrovolnické činnosti v konkrétní organizaci. Jeho náplň práce začíná od vhodného vytyčení určitých dobrovolníků spjatého s propagací jejich náplně, přes jejich trénink, včetně vyhodnocení metodiky a vyhledávání vhodných činností, až k začlenění dobrovolníků do celého chodu organizace. Má celkový dohled nad dobrovolníky a ohodnocuje jejich činnost, řeší nově vzniklé konflikty či nedorozumění, vyhledává a koordinuje příležitosti k poděkování všem dobrovolníkům. Je hlavní spojovací osobou mezi dobrovolníky, zaměstnanci, vedením, návštěvníky, či organizací poskytovanými službami, udržuje styk s dobrovolnickým centrem, s médii i dalšími organizacemi a také udržuje nutnou administrativu. Koordinátor může být součástí týmu zaměstnanců, může to být i samotný dobrovolník, který ale musí mít podporu v garantovi dobrovolnického programu v organizaci. V menších organizacích se koordinátorem dobrovolníků může stát hlavní vedoucí organizace nebo jiný zaměstnanec vedle své stálé profese. Správně zvolený koordinátor by měl svoji práci realizovat na základě otevřených, laskavých a upřímných vztahů s dobrovolníky, kterým se touto cestou poskytuje důležité jistoty, že to, co dělají, je významné a pro dobrou věc (Müllerová, 2011, s. 22 - 23).

Ve druhé kapitole jsme se zabývali dobrovolníkem a jeho dobrovolnickou činností, podrobně jsme se zaměřili na předpoklady úspěšné činnosti dobrovolníka, jaká je práce s dobrovolníkem i jeho získávání. Zaměřili jsme se také na práci koordinátora dobrovolníků.

3 CHARAKTERISTIKA VĚKOVÉ SKUPINY 50+

V následující kapitole si rozebereme období lidského života ve věku 50+. Toto životní období sahá do rozhraní pozdní dospělosti a pokračuje do postupného stáří.

Langmeier a Krejčířová uvádějí, že: „*Toto období je spojeno s určitými charakteristikami, velmi často bývá označováno jako období nejzákladnějších krizí.*” (Langmeier a Krejčířová, 1998, s. 175)

Věková hranice 50 let je vnímán jako časové rozhraní, od kterého začíná každý člověk postupně stárnout. U člověka se vyskytují první fyzické změny, které jsou spojené s úbytkem fyzických sil. Člověk se musí naučit odhadovat své nynější fyzické možnosti a akceptovat postupný úpadek svých dosavadních schopností. Stárnoucí člověk je méně výkonnější a celkový organismus se mu postupně zpomaluje, ale v podstatě toto životní období po něm nevyžaduje žádné větší nároky (Vágnerová, 2000, s. 401).

Nejvhodnější charakteristika této probíhající životní etapy je období bilancování. Člověk pátrá po odpovědích především, ale na otázku, zda ve svém dosavadním životě dosáhl toho, čeho opravdu chtěl. Myšlenka neustále ubíhajícího času nabývá na větší intenzitě a dřívější myšlenka budoucí perspektivy se postupně vytrácí. Taktéž jako v předchozím období je i nyní člověk postaven před vzniklé problémy v oblasti manželství, práce, rodičovství a často už i prarodičovství. Většina mužů i žen plynule odchází ke konci tohoto věkového období do důchodu. Nepříznivé stavy v mentálním a fyzickém stavu jsou různé, někteří zůstávají ve velmi dobré kondici do vysokého věku svého života (Langmeier a Krejčířová, 1998, s. 175 - 181).

Věk 50+ jako daný fenomén v naší společnosti je společenským závěrem a současně také výpovědí o společnosti samé. Oblasti tohoto věkového období nemůžeme dobře chápat bez přihlédnutí na prožité jednotlivé lidské etapy a celoživotního cyklu. Životní styl, kterým žijeme v dětství, mládí a dospělosti má neoddělitelný vliv na výslednou kvalitu pozdějších let. Dvě životní etapy dětství a stáří jsou od sebe současně nejvíce oddáleny a i přesto mají k sobě velmi blízko. Jsou ohraničené nebytím, dítě vstupuje ze samotného nebytí a starý člověk do něho zase naopak postupem času odchází. Starší věk je životní rozhraní ohraničené dvěma časovými hodnotami. Horní věková hranice je ukončena smrtí jedince. Spodní věková hranice je spjatá s jevy, které celkově sestavují starší věk a přicházejí do života člověka pozvolna. V naší populaci není přesně vymezena věková hranice, která by se ostře týkala věku staršího člověka (Sak a Kolesárová, 2012, s. 11 - 26).

Je předem jasně předurčené, že od svého zrození každý člověk individuálně postupně stárne. Celkový proces stárnutí je vždy nesouvislý, což znamená, že v některých životních etapách stárne člověk rychleji a v jiných naopak pomaleji. Rané stáří je charakteristické pro mladé seniory a teprve od 75 let věku můžeme hovořit o skutečném stáří. V běžném životě je za starého člověka brán každý, kdo již dosáhl penzijního věku. I přes rozdíly určitých penzijních systémů mezi jednotlivými státy je jím ve velké většině 65 letý občan. Rané stáří řadíme do věkové hranice 65 - 74 let, ti kteří překročili 85 rok života, jsou považováni jako velmi staří. U mladých seniorů nám zůstává problém orientace na problematiku jejich penziování, seberealizace ve volném čase a volba dalších aktivizačních aktivit. U osob nad 85 let je omezení ve snížení až ztrátě soběstačnosti a z toho plynoucí potřeba faktického zabezpečení. Skutečně staří lidé 75+ vykazují úbytek svých psychických a fyzických sil (Haškovcová, 2010, s. 20 - 21).

3.1 Fyzické změny

V podkapitole si uvedeme změny fyzického rázu, kterým člověk musí v tomto věkovém období života čelit.

Vágnerová uvádí: „ *Stárnutí je proces spojený s pozvolným úpadkem všech tělesných funkcí.* ” (Vágnerová, 2000, s. 402)

Dvořáčková podotýká: „ *Stárnutí a stáří je specifický biologický proces, který je charakterizován tím, že je dlouhodobě nakódovaný, je nevratný, neopakuje se, jeho povaha je různá a zanechává trvalé stopy.* ” (Dvořáčková, 2012, s. 9)

Langmeier a Krejčířová zmiňují: „ *Objevují se první známky poklesu výkonnosti. Současně dochází v tomto období i ke zpomalení reakcí a mírně se zhoršuje citlivost většiny smyslů, především zraku, sluchu a chuti.* ” (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 190)

Gruss podotýká: „ *Stáří je zároveň tělesný, psychický, sociální a duchovní jev.* ” (Gruss, 2009, s. 11)

Toto věkové období přináší souhrn nevelkých potíží, ale tělesné změny nejsou ještě příliš patrné. Smíření se s proměnou vlastního těla a jeho omezenou funkcí přichází zpravidla náhle, jako reakce na různou vzniklou zátěž. Horší se základní smyslové funkce, sluch,

zrak a také dochází ke zhoršení přizpůsobivosti schopnosti oka. Člověk v tomto věkovém období sice stále vidí docela dobře na dálku, ale má větší problémy s viděním na blízko. Rozdílná je i kvalita sluchového vnímání, člověk přestává dobře slyšet hlavně vysoké tony. Snižuje se pohybová koordinace a tělesná síla, zhoršuje se pohotovost a rychlost reakcí. Jejich snížení bývá většinou plynulé a pomalé, takže člověka v běžném životě až tolik neomezuje. Stále více se vyskytují různé zdravotní potíže, mnozí lidé jsou v tomto věku postiženi některou chronickou chorobou (hypertenze, diabetes, artritida apod.) Stárnoucí člověk si uvědomuje svoji větší zranitelnost. Stárnutí vytváří tlak na změnu hodnotového systému. V tomto věku se už nelze upínat na biologicky podmíněné funkce vlastního organismu, ale je třeba se přizpůsobit realitě. Tento u člověka již není v takové intenzitě, lidé si začínají uvědomovat, že nezvládnou tolik věcí, co stíhali předtím. V průběhu stárnutí se liší vztah k vlastnímu tělu a k jeho somatickým funkcím. Tělesné projevy se dostávají do popředí a mohou se stát případným zdrojem ohrožení. Únava, drobné bolesti, apod. v tomto věkovém období často přispívají ke zhoršení každodenního stavu. Tempo stárnutí bývá individuálně odlišné a neovlivňuje změny funkcí různých orgánových systémů či tělesný vzhled stejnoměrně. Ke specifickým znakům stárnutí u žen patří fáze klimakteria. Jeho hlavním projevem je menopauza, spjatá s konečnou ztrátou plodnosti a s psychickými i tělesnými změnami (Vágnerová, 2000, s. 402 - 404).

Fyzické projevy, kterými se starší lidé liší, nazýváme jako fenotyp stáří. Definujícím znakem jsou i rozdílná chůze a postoje, dochází ke snížení sil a svalové hmoty. Funkční a tvarové změny zároveň ovlivňují chování i vzhled. Postupem času se pozvolna objevují pocity introvertního zaměření, nejistoty a špatné sebedůvěry. Toto období je velmi často spojováno i se změnou jedincovi osobnosti. Na povrch se dostávají i jedincovi negativní vlastnosti a do popředí se dostávají potlačené špatné rysy osobnosti (Dvořáčková, 2012, s. 11 - 12).

Na vzhledu jsou zjevnější nepřehlédnutelné změny. Stárnutí se stává současně čitelné v gestech, tváři a chůzi. Vlasy mají šedou barvu, u mužů častěji řídnou a na tváři žen přibývají vrásky. Svalstvo člověka není pružné, jako dřív a následně se oslabuje, kůže pigmentuje, pohyby jsou zpomalené, postava se zmenšuje a nachyluje, často slyšíme větu o tom, že starý člověk roste do země. Dochází i ke zhoršení dosavadních smyslů, u hmatu je pozorován vyšší práh citlivosti, čich je relativně stejné úrovni, ale rozlišování chutí bývá velmi často oslabeno. Starý člověk nevnímá moc ostře, také se sluchem a zrakem je to horší, navíc se obtížněji orientuje v praktickém životě (Haškovcová, 2010, s. 31).

3.2 Kognitivní změny

V podkapitole si uvedeme změny kognitivního rázu, kterým musí člověk v tomto věkovém období života čelit.

Vágnerová uvádí: „ Úroveň rozumových schopností ovlivňují různé, individuálně specifické faktory. Je to např. způsob života, profesní i zájmová aktivita. ” (Vágnerová, 2000, s. 407)

Lidé tohoto věku jsou schopni lépe využívat všech informací, které mají k dispozici. Zkušenost má vliv i na přístup člověka tohoto věku k různým situacím a jejich interpretaci. Své rozumové schopnosti se člověk již určitým způsobem naučil používat. Liší se postoj lidí tohoto věku k řešení různých situací. V 50 letech se obvykle ještě nemění schopnosti, ale může se změnit aktuální výkon, resp. může aspoň kolísat. Riziko zhoršení kognitivních funkcí je závislé na mnoha vnějších faktorech i dědičných osobnostních rysů (Vágnerová, 2000, s. 408 - 409).

Taktéž jako ve fyzické oblasti i v oblasti intelektových schopností jsou znatelné první známky stárnutí velmi nenápadně. Myšlení není svižné jako dříve, je tradičnější a více spoléhá na získané znalosti a zkušenosti, učit se něčemu novému bývá obtížnější. Člověk avšak může lépe využít svých dovedností, bývá přemýšlivější, především rychlému úsudku a lépe začleňuje samotné detaily do smysluplných celků (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 191).

Co se týká psychiky u žen ve vyšším věku, ty se musejí připravit zejména na zhoršení paměti, zvláště krátkodobé, ve složkách vštěpování a vybavování si jednotlivých informací. Nastává zpomalení schopnosti koncentrace pozornosti, zvolnění psychomotorického tempa, snížení smyslové výkonnosti, úbytek kreativity a fantazie, nedostatečná sebedůvěra u některých lidí, zhoršení adaptability a nemožnost navazovat nové vztahy. Vstupují na povrch také změny, které mají vzestupnou tendenci jako třeba trpělivost, starší člověk nemá kam spěchat, stálost citových vazeb a názorů, tolerance, zejména k chybám ostatních lidí, úsudek, nadhled a ceněný všeobecný rozhled (Suchá, Jindrová a Hátlová, 2013, s. 11 - 16).

Hlavní změny viditelné všeobecně u stárnoucích lidí lze charakterizovat v následujících bodech. Zhoršuje se paměť, ve velké míře to platí pro paměť na nově vzniklé události a smyslové vnímání člověka. Vzpomínky jsou často obsahově i emočně špatně zkrusleny. Ve

vyšším věku se výrazně snižuje inteligence měřená běžnými inteligenčními testy. Citové prožívání člověka se stává bezprostředním a intenzita všech emocí také klesá. Taktéž tvořivost od střední dospělosti u člověka má klesající tendenci (Langmeier, Krejčířová, 1998, s. 185 - 188).

3.3 Sociální změny

V podkapitole si uvedeme změny sociálního rázu, kterým musí člověk v tomto věkovém období života čelit.

Langmeier a Krejčířová uvádějí: „ *Odchod do důchodu je výrazná a náhlá změna sociálního zařazení, která s sebou přináší změnu z nezávislého produktivního postavení zpět do relativně závislého.* ” (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 192)

Dvořáčková podotýká: „ *Toto období je spjato s řadou významných sociálních změn penzionování, osamostatnění dětí a změny sociálních rolí jedince.* ” (Dvořáčková, 2012, s. 11)

Kladem starších osob nejsou jen jejich životní znalosti a zkušenosti, které nasbírali během svého dosavadního života, ale především dostatek volného času v době, kdy jejich každodenní život není omezován a limitován placeným zaměstnáním. Obsahy produktivního a aktivního stárnutí předpokládají, že vstup do důchodu bude znamenat vyšší participaci jedince na životě společnosti, snahu být smysluplným jedincem a také i vyšší míru dobrovolnictví (Petrová Kafková, 2013, s. 133).

Pozitivní stránky tohoto životního období jsou životní spokojenost a sebevědomí. Starší lidé mají velmi dobrou schopnost obdivuhodně si uspořádat život ve stále menším osobním prostoru a za neustále se horšících zdravotních předpokladů. Jsou velmi obratní v tom, jak se vyrovnat se svým dosavadním životem. Přestože se mnoha starším lidem po tělesné stránce nedaří až tak dobře, jsou se svým životem v průměru spokojeni na stejné úrovni jako lidé oproti nim mladší. V oblasti emocionální inteligence a moudrosti se prosazuje jejich velké plus životních a historických zkušeností (Gruss, 2009, s. 13).

Starší věk člověka bývá často v blízkém kontaktu se ztrátami v rozdílných životních oblastech, se kterými se může spojovat pocit nudy, prázdnoty, odmítnutí a také strachu. Pro starší lidi je důležité mít na paměti, že i nadále mohou stále přinášet druhým lidem cit a

lásku. Tato potřeba velmi úzce souvisí s potřebou udržení si sebehodnoty a kladného sebeobrazu (Štěpánková, Höschl, Vidovičová a kol, 2014, s. 254 - 255).

Intimita staršího člověka je více orientována na jistotu uznání, podpory a sdílení. Potřeba generativity je preferována na předání zkušeností a rozvoj následující generace. Liší se i postoj k mnoha kompetencím. Stárnoucí lidé jsou si sami vědomi, že se mění taktéž některé z jejich osobnostních vlastností, stárnutí mění pohled člověka na svět. Postupem času se snižuje otevřenost a zvědavost k nové zkušenosti. Stárnutí mění postoj k ostatním lidem, projevuje se odlišností jejich hodnocení, preferencí a důrazem jiných psychických vlastností. Přístup k sobě samému i k vlastnímu chování je díky stárnutí také jiný. Lidé v této věkové kategorii bývají méně flexibilní a nejsou ochotni měnit rutinní způsoby uvažování ani své hodnoty a zásady. Změna postoje k sobě samému se projeví i změnou sebehodnocení. Na veškeré sebehodnocení má vliv dosažená úroveň vzdělání a z toho vyplývající určité sociální postavení. Stárnoucí muž až do odchodu do důchodu neprochází určitým jednoznačným mezníkem, který by změnil jeho roli. Stárnoucí žena ukončuje v tomto věku jednu fázi své ženské role, sociální i biologické proměny jsou ráznějšího charakteru. Pro toto období je charakteristická proměna myšlení i pojetí vlastní identity. Stárnoucí člověk přemýšlí odlišným způsobem a pod vlivem zkušenosti klade důraz na jiné aspekty reality než dříve. Profesní role je výraznou součástí identity většiny lidí. Její hodnota je v tomto období značná i proto, že se postupně blíží její konec, člověk o ni odchodem do důchodu přichází. Důležitou součástí identity stárnoucího člověka se stává role prarodiče. Identitu ovlivňuje úpadek a následná smrt vlastních rodičů, kteří jsou z tohoto pohledu biologickým zrcadlem každého člověka. Stárnoucí člověk vidí jejich formou i svou vlastní budoucnost (Vágnerová, 2000, s. 419 - 436).

Díky procesu stárnutí, dochází v organismu k celé řadě různých změn. S vyšším věkem, ale nemusí být všechny změny jen negativní, starší věk lze chápat také jako dobu, kdy se člověk může realizovat ve věcech, které nestihl ve středním věku a může si nyní vybírat pouze ty věci, které ho naplňují a baví. V tomto období lidského života není pozdě začít s novými zálibami a učit se stále novým věcem. I když většinou fyzické síly pomalu ubývají, v jiných aspektech života se starší člověk může srovnat s mladšími, nebo je dokonce díky svým pestrým životním zkušenostem předčit. Činorodost i ve vysokém věku tlumí spoustu negativních důsledků stárnutí. Díky tomu úplná fyzická nečinnost a ochabování mozkových funkcí působí na staršího člověka defakto toxicky a vede ke stále větší celkové neseběstačnosti. Aktivity souběžně fungují jako mentální odchylka - jestliže se soustředíme

na nějakou činnost, nemáme čas současně vnímat, že nás něco bolí, nikdo nás nemá rád, člověka v tu chvíli nenapadají žádné jinak všudy přítomné chmurné myšlenky. Aktivita také uspokojují mnohé tzv. vyšší potřeby člověka. Jedná se například o nutnost seberealizace a uznání od druhých lidí. Aktivita sebou nesou mnoho pozitivního například seberealizaci, potěšení, smysluplnost, radost, zábavu, kontakt s druhými lidmi, zlepšení komunikace, pocit emoční sounáležitosti a pozitivní sebe přijetí samotných seniorů. Tyto jejich činnosti napomáhají strukturovat den do určitých úseků, pomáhají upevnit psychické i fyzické schopnosti a soběstačnost (Suchá, Jindrová a Hátlová, 2013, s. 11 - 15).

3.4 Přínosy dobrovolnické činnosti u osob ve věku 50+

V podkapitole si uvedeme pozitiva a přínosy, které plynou z dobrovolnické činnosti osobám ve věku 50+, které vykonávají dobrovolnickou činnost.

Starší osoby mají přínos z dobrovolnické činnosti jako ti, co poskytují i jako ti, kteří přijímají. Dobrovolnictví je vhodná forma sociální spolupráce pro lidi, kteří jinak nejsou schopni být plně využiti v zaměstnání anebo pro lidi, kteří jsou oficiálně zaměstnaní jako jejich zájmová činnost. Dobrovolnictví je velkým plusem pro občany pro jejich přínos do oblastí jejich zájmů a poznatků. Podporuje sdílení a sociální začlenění založené na individuálním vnímání společenské solidarity a porozumění lidského života. Od práce za kterou se pobírá mzda, dobrovolnická práce poskytuje možnost lidem vypomoci v osobité oblasti práce bez ohledu na dosažené vzdělání, věk nebo předešlé zaměstnání. Je dobré znát, proč dobrovolnictví tvoří vhodný nástroj pro začlenění starších osob do života naší společnosti. Hlavně přechod z pracovního života do důchodu je charakteristickou významnou změnou v životě. Seniorům časem začnou chybět prvky pracovního života, jako jsou vztahy s kolegy na pracovišti, pracovní shon, společenské postavení, život na pracovišti, profesionální identita a společenský status. Za cílem doplnění mezery, důchodci mohou vyhledávat nové způsoby, které jim umožní vyplnit život a dát mu zcela jiný smysl. Tento pocit samoty je úzce spjat s názory o nevyhnutelných faktorech stárnutí, do kterých patří oslabování a přeměna pro společnost na nepoužitelného člověka. Pozitivní stárnutí je procesem, ve kterém není mnoho fyzického a kognitivního úpadku souběžně s věkem. Starší lidé by měli mít volbu hledat a vylepšovat své možnosti pro služby komunitě a vykonávat činnost jako dobrovolníci na adekvátních pozicích vhodné podle jejich možností a zájmů (Hetteš, 2011, s. 97 - 99).

Dobrovolníky více podněcuje, když mají pocit, že jsou někým oceňováni, mají naději na novou životní etapu, posun ve své činnosti, jestliže si uvědomují, že jejich osobní spoluúčast něco znamená. Poskytuje se jim uznání v soukromí i na veřejnosti, mají tušení, že dokážou uspět v překládaných úkolech, mají pocit sounáležitosti a týmové práce ostatních spolupracovníků. Kooperují na řešení vzniklých problémů, na rozhodování i na sestavení cílů organizace. Jsou si vědomi, že v důsledku jejich činnosti se koná něco důležitého. Podněcuje je také to, že jejich osobní potřeby jsou vhodně uspokojovány. Dobrovolníky v jejich práci může také naopak omezovat ten fakt, pokud přijde velký rozdíl mezi jejich očekáváním a skutečnou činností, nedostanou nutnou zpětnou vazbu, pochvalu nebo ocenění, mají pocit, že je jejich pomoc nedostačující. Také jestliže jsou úkoly příliš rutinní, bez jakékoliv rozmanitosti, cítí nedostačující podporu spolupracovníků, nebo když úkol či tým nepřináší téměř žádné ocenění. Činnost jim neposkytuje možnost osobního růstu. Mají příliš malé příležitosti k projevení tvořivosti či iniciativy nebo cítí napětí mezi svými spolupracovníky (Tošner a Sozanská, 2006, s. 55).

Starší lidé mají několik výhod, které jsou pro dobrovolnictví velkou předností. Tato starší generace si velmi citlivě všímá potřeb ostatních a je tak více připravena pomáhat potřebným. Oceňují se jejich praktické a cenné zkušenosti z profesního života, které bývají velmi užitečné. Pozitivní vliv dobrovolnictví, můžeme najít nejen ve svém dobrém pocitu pomoci druhým, navíc zvýšení pocitu vlastní potřebnosti, možnosti vytváření přátelství, aktivní trávení volného času a možnosti kontaktu s novými jinými lidmi (Bočková, 2011, s. 87).

Ve třetí kapitole jsme si charakterizovali věkovou skupinu 50+, fyzické, kognitivní a sociální změny u osob v tomto věku. V kapitole jsme si také uvedli, jaké jsou přínosy dobrovolnické činnosti u těchto osob.

4 DOBROVOLNICKÁ ČINNOST V KONKRÉTNÍCH ORGANIZACÍCH

V poslední kapitole si popíšeme organizace, ve kterých osoby ve věku 50+ vykonávají dobrovolnickou činnost. Bude se jednat o tři organizace ve Zlínském kraji, domov důchodců Burešov, domov důchodců Otrokovice a integrované centrum Slunečnice Zlín.

Vzhledem k tématu diplomové práce se nezaměřujeme na sociální služby jako celek, ale jen pouze na tři vybrané organizace.

Jako první organizaci, ve kterém osoby ve věku 50+ vykonávají dobrovolnickou činnost, si popíšeme domov pro seniory Burešov.

Domov pro seniory Burešov se dělí na domov pro seniory a domov se zvláštním režimem. Domov se zvláštním režimem je určen osobám starším 60 let s nějakým přidruženým postižením či různým typem demence. Cílem domova je dopřát jeho uživatelům adekvátní péči a nadále je podněcovat k jejich samostatnosti. Služby domova pro seniory mohou využít osoby starší 65 let, s pobytem na území České republiky. Domov se nachází nedaleko od centra Zlína s dobrou dopravní dostupností a je vhodně umístěn kousek od přírody. Domov svým uživatelům nabízí celoroční ubytování. K dispozici jsou pokoje po dvou se sociálním zařízením a jsou vhodně vybaveny pro své budoucí uživatele. Uživatelé samozřejmě mají k dispozici společnou klubovnu s televizí na každém patře domova, domov má celkem 5 pater. Strava v domově se snaží odpovídat vhodné životosprávě, může se uživatelům podávat až 6 krát denně, navíc si uživatelé mohou dopředu zvolit, jakou stravu si přejí.

Pracovníci domova zdejšími uživatelům pomáhají při jejich každodenních aktivitách a potřebách. Velkou výhodou tohoto domova jsou i pravidelné návštěvy doktorů. Konkrétně do domova dochází praktický lékař MUDr. Horký, kožní lékař MUDr. Světlana Nečasová a Psychiatr MUDr. Martin Ráček.

Domov pro své uživatele nabízí také spoustu aktivizačních služeb, kterých uživatelé mohou využít. Patří do nich také organizování různých výletů po zdejších okolí. Uživatelé mohou využít také fakultativních služeb, ovšem ty si musí sami zaplatit.

V současné době má domov se zvláštním režimem kapacitu 136 míst a domov pro seniory 34 míst pro své uživatele (www.dsburesov.cz).

Jako druhou organizaci, ve které osoby ve věku 50+ vykonávají dobrovolnickou činnost, si popíšeme integrované centrum Slunečnice Zlín.

Integrované centrum Slunečnice Zlín se snaží o integraci handicapovaných mladých lidí do běžného života. Organizace Slunečnice pro své uživatele nabízí sociální službu centrum denních služeb. Denní kapacita pro maximální počet klientů je 30 míst. Díky této službě se centrum snaží podporovat své uživatele, dávat jim vhodnou motivaci k jejich činnosti a nadále je rozvíjet.

Cíleně se tato organizace orientuje na osoby s mentálním postižením různého rozsahu nebo s nějakým současným jiným postižením. Organizace Slunečnice také pro své uživatele nabízí netradiční tréninkovou kavárnu, kde jejich uživatelé obsluhují. Kapacita kavárny je 40 míst a k dispozici jsou také dva dětské koutky. V nabídce mají velký výběr kávy, dezertů, koktejlů a mnoho dalšího. Tato místní kavárna vznikla již v roce 2001. Uživatelé organizace Slunečnice mají k dispozici 10 tréninkových dílen, do nich patří keramická dílna, technická dílna, úklidová dílna atd.

Integrované centrum slunečnice od roku 2009 spolupracuje s dobrovolnickou organizací Adra a od roku 2010 s dobrovolnickou organizací Samari (www.slunecnicezlin.cz).

Jako třetí organizaci, ve které osoby ve věku 50+ vykonávají dobrovolnickou činnost, si popíšeme domov pro seniory Otrokovice.

Domov Senior Otrokovice se skládá z domova pro seniory a domova se zvláštním režimem. Domov pro seniory funguje pro své uživatele od roku 2000 a je vybudován ve čtyřpodlažním domě a jeho vstup je bezbariérový. Domov se nachází v dostupnosti městské hromadné dopravy v Otrokovících.

V přízemí domova je dostupná společenská místnost, kterou uživatelé mohou využívat. Domov pro seniory má kapacitu 54 míst a domov se zvláštním režimem 24 míst.

Senior Otrokovice také nabízí pečovatelskou službu, která je určena pro osoby žijící ve svých vlastních domácnostech na území Otrokovic. Také nabízí denní stacionář, který je určen pro osoby starších 45 let s různým typem demence. Jeho kapacita je 5 míst a je otevřen od pondělí do pátku vždy od 7.00 – 16.00 hodin.

Pro osoby, které pečují o osoby s demencí ve vlastním domácím prostředí, zřídil Senior otrokovice centrum pomoci, kde tyto lidé mohou přijít a podělit se o své zkušenosti nebo si přijít o radu. Mohou zde využít i svépomocných skupin (www.senior-otrokovice.cz).

V poslední hlavní kapitole jsme získali základní informace o třech organizacích ve Zlínském kraji. Tyto organizace zahrnovaly domov důchodců Burešov, domov důchodců Otro-

kovice a integrované centrum Slunečnice Zlín, ve kterých dobrovolníci ve věku 50+ vykonávají dobrovolnickou činnost.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PROJEKT VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Hlavním výzkumným cílem praktické části diplomové práce bylo zjistit, co motivuje dobrovolníky ve Zlínském kraji ve věku 50+ věnovat se dobrovolnické činnosti.

Pro práci byla definována tato následující hlavní a dílčí výzkumné otázky.

Jaké jsou hlavní faktory, které vedou dobrovolníky ve věku 50+ začít vykonávat dobrovolnickou činnost?

- Jaký byl prvotní impulz pro výkon této činnosti?
- Co je neustále podněcuje pro výkon této činnosti?
- Co jim dobrovolnická činnost dává?
- Proč v této činnosti setrvávají?
- Jak se změnila jejich osoba při výkonu této činnosti?

5.1 Výzkumný soubor

Pro výzkum byla zvolena metoda záměrného neboli účelného výběru. Postupem v této metodě jsme se řídili podle Miovského (2006).

Metoda záměrného, také nazývaná účelného výběru je jedna z nejpoužívanějších metod určených pro výběr, s jakou se při používání kvalitativního přístupu můžeme setkat. Používáme užší pojetí termínu, kdy za záměrný neboli účelový výběr zvoleného výzkumného vzorku stanovujeme takový postup, kdy účelově vybíráme účastníky výzkumu na základě jejich určitých vlastností. Hlavním měřítkem výběru je právě předem zvolená vlastnost nebo stav. To následně znamená, že na základě předem určeného kritéria účelově vybíráme pouze ty jedince, kteří našemu zvolenému kritériu vyhovují a současně jsou také ochotni se do výzkumu začlenit (Mioviský, 2006, s. 135).

V rámci výzkumu byl vybrán vzorek s kritériem, aby se jednalo o dobrovolníky ze Zlínského kraje ve věku 50+, kteří se věnují dobrovolnické činnosti.

Následně podle tohoto zvoleného kritéria, bylo vybráno celkem šest respondentů, kteří nám vyhovovali a byli ochotni se do výzkumu zapojit.

Všichni respondenti výzkumu byly ženy a jejich věková hranice se pohybovala od 59 let po 72 let. Délka jejich dobrovolnické činnosti se pohybovala v průměru okolo 4 let.

Nejdříve jsme kontaktovali zlínskou neziskovou organizaci Adra, která je cíleně zaměřená na vyhledávání nových dobrovolníků. Tuto organizaci jsme kontaktovali s dotazem, zda by nám mohli poskytnout kontakty na dobrovolníky, kteří tuto činnost vykonávají a splňují kritérium, aby byli ve věku 50+.

Poté nám tato organizace poskytla seznam dobrovolníků, kteří projeví zájem zúčastnit se našeho výzkumu, souhlasili s provedením rozhovorů a osobního setkání.

5.2 Výzkumná metoda

Cílem výzkumu bylo získání detailnějších a co nejkomplexnějších informací o studovaném problému a proto jsme pro šetření zvolili kvalitativní výzkum.

Miovský uvádí, že kvalitativní přístup je: „ *Nenumerické šetření a interpretace sociální reality, jehož cílem je odkrývat význam podkládaných sdělovanými informacemi.* ” (Miovský, 2006, s. 16)

Základem kvalitativního výzkumu je rozsáhlý sběr dat bez toho, že by na začátku byly sestaveny základní proměnné. Stejně tak nejsou předem vysloveny hypotézy a výzkumný projekt není podřízený na teorii, kterou již dříve někdo vytvořil. Jde o to do hloubky a celkově zakotveně probádat určitý obšírně formulovaný jev a dodat o něm co největší maximum informací. Logika kvalitativního výzkumu je induktivní, teprve po nashromáždění dostačujícího množství dat začíná výzkumník hledat pravidelnosti, které se v těchto datech nacházejí, vyjadřuje předběžné závěry a pátrá pro ně další podpěru v datech. Výsledky vycházející na základě kvalitativního výzkumu, ale není možné generalizovat. Jsou účinné právě jen pro část, na kterém byla data čerpána (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 24 - 25).

5.3 Technika sběru dat

Pro techniku sběru dat byl cíleně zvolen polostrukturovaný hloubkový rozhovor. Švaříček, Šedřová polostrukturovaný hloubkový rozhovor definují: „ *Jako metodu, jejímž účelem je získat vyličení žitého světa dotazovaného s respektem k interpretaci významu popsaných jevů.* ” (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 159).

Rozhovor je jednou z nejvíce používaných metod ke sběru dat v kvalitativním výzkumu. Užívá se pro něj také pojem hloubkový rozhovor, který lze charakterizovat jako nor-

mované získávání informací jednoho člena výzkumu obvykle jedním výzkumníkem formou několika otevřených otázek. Díky otevřeným otázkám může výzkumník pochopit pohled ostatních lidí, aniž by jejich názor svazoval pomocí výběru položek v dotazníku. Hlubkový rozhovor poskytuje postřehnout výpovědi a slova v jejich reálné podobě, což je jedna z hlavních zásad kvalitativního výzkumu. Polostrukturovaný rozhovor čerpá z dopředu sestaveného seznamu otázek a témat. Tento rozhovor se skládá z úvodních otázek, které mají místo v každém rozhovoru. Úvodní otázky by měly být srozumitelné, jasné a měly by dávat najevo porozumění s účastníkem výzkumu. Hlavní otázky jsou hlavou rozhovoru, protože vyzývají dotazovaného, aby hovořil o tématech skládající srdce výzkumu. Hlavní otázky musí být precizně sestaveny s přihlédnutím na to, aby neomezovaly nebo nenaznačovaly odpovědi a současně aby kryly zájem výzkumu. Na komentáře a výpovědi účastníka výzkumu jsou nasměrovány navazující otázky. Navazující otázky jsou prioritní pro poskytnutí hloubky, detailu a mírných rozdílů. Nepřímé otázky mají vzezření projektivních otázek a jsou velmi obtížně objasnitelné. Dynamické otázky jsou takové otázky, které zachovávají společnou interakci během rozhovoru mezi výzkumníkem a účastníkem. Ukončovací otázky jsou nedělitelnou součástí každého hlubkého rozhovoru. Ukončení rozhovoru by nemělo probíhat v rychlosti a výzkumník by ho neměl odbýt jednou větou (Švaříček, Šedřová a kol., 2007, s. 159 - 169).

Samotný rozhovor probíhal v terénu tedy v přirozeném prostředí všech zúčastněných respondentů výzkumu. Ve výzkumu bylo hlavním cílem zachování důvěrnosti a anonymity. To znamená, že jsme všechny respondenty ubezpečili o tom, že nebudou zveřejněna žádná konkrétní data, jež by umožnila čtenáři diplomové práce identifikovat konkrétní respondenty výzkumu. Součástí rozhovorů s jednotlivými respondenty, byly také otázky týkající se souhlasu, zda jim nebude vadit, že bude rozhovor nahráván.

Otázky v rozhovoru samozřejmě charakterizovala volnost a otevřenost v odpovědích respondentů.

Provedené rozhovory se uskutečnily přímo v konkrétních zlínských organizacích, kde se dobrovolníci věnovali dobrovolnické činnosti. Probíhaly v předem domluveném termínu, kdy se dobrovolníci v organizacích vyskytovali a po skončení rozhovoru se poté opět mohli začít věnovat své činnosti se svými klienty. Díky tomuto se nám všichni respondenti mohli plně a dostatečně věnovat. Jednotlivé rozhovory probíhaly ve společenských místnostech, kde v tu chvíli se kromě nás nikdo nenacházel nebo volných prostorů v organizaci, kde nás při rozhovoru nic nerušilo a bylo tam pro nás vyhovující i adekvátní prostředí.

Z rozhovorů se všemi respondenty byly pořízeny audiozáznamy a poté také následně doslova přepsány pomocí transkripce do textové podoby na papír. V průměru každý z rozhovorů trval okolo 25 minut.

Při uskutečňování rozhovorů, jsme měli to štěstí, že všichni respondenti byli velmi vstřícní a ochotní se nám věnovat.

V rámci předvýzkumu jsme se ptali prvního respondenta, kterým byla paní ve věku 69 let, která se dobrovolnické činnosti věnuje již 6 rokem, zda porozuměla všem uvedeným otázkám v rozhovoru, jestli pro ni byly dostatečně jasné a srozumitelné. Následně nám uvedla, že s položenými otázkami nemá žádný problém, všem otázkám rozuměla a byly pro ni jasné. Pro nás byly tyto otázky dostatečně otevřené a díky nim se rozhovor požadovaně rozvíjel, podle původních představ.

6 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

Pro výslednou analýzu získaných dat z polostrukturovaných rozhovorů s respondenty jsme si zvolili metodu otevřeného kódování. Tuto metodu jsme prováděli pomocí autorů Švaříčka a Šed'ové, kteří ji podrobně popisují ve své metodologické monografii.

Kódování všeobecně znázorňuje operace, díky kterým jsou údaje analyzovány, konceptualizovány a dány dohromady novým způsobem. Při otevřeném kódování je text jako posloupnost rozebrán na jednotky, těmto jednotkám jsou přiřazena jména a s takto nově pojmenovanými částmi textu dále výzkumník postupně pracuje. Pokračujeme tak, že nejdříve rozebraný text rozčleníme na jednotky. Jednotkou může být slovo, sekvence slov, věta či odstavec. Každé takto vzniklé jednotce zvolíme vhodný kód, tedy jméno nebo název. Při výběru kódu si pokládáme otázku, o čem daná skupina slov svědčí, jaký jev či téma charakterizuje. Současně s tím, jak kódujeme samostatné rozhovory, si utváříme seznam vzniklých kódů. Ve chvíli kdy máme hotový seznam kódů, je vhodné zahájit jejich uspořádanou klasifikaci. To znamená, že desítky mnohdy až stovky kódů, které vznikly z otevřeného kódování, slučujeme na základě jejich podoby nebo jiné vnitřní spojitosti. Začínáme stavět víceúrovňový řád, do nově pojmenované kategorie sjednocujeme kódy, které se zdají přináležet ke stejnému jevu (Švaříček, Šed'ová a kol., 2007, s. 211 - 221).

Po vyhodnocení všech vzniklých kódů bylo pro výzkum zvoleno následujících devět hlavních kategorií:

- Důvod k dobrovolnictví
- Postoj okolí dobrovolníka k dobrovolnictví
- Kontakt s dobrovolnictvím
- Smysl činnosti pro dobrovolníka
- Hnací motor dobrovolníka
- Osobnost dobrovolníka
- Práce s klientem
- Pocity dobrovolníka
- Pohled dobrovolníka na dobrovolnictví

V rámci analýzy získaných dat budeme využívat u jednotlivých kategorií také i přímých citací respondentů v textu.

6.1 Kategorie: Důvod k dobrovolnictví

Tato první kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- vyznání, vliv víry, víra, pocit z činnosti, reakce klientů, profese, příprava, prvokontakt, snaha dobrovolníka, rozhodnutí k činnosti, penze, solidarita, ztráta sociálního kontaktu, osamocenenost, nezáměr rodiny, varování, zkušenost z minulosti, volný čas, oblíbená činnost, smrt, touha dobrovolníka, vliv okolí, ztráta zaměstnání a improvizace.

První kategorie pojednává o důvodu respondentek věnovat se dobrovolnické činnosti a jejich motivaci k rozhodnutí věnování svého volného času právě dobrovolnictví. Také nám tato kategorie zmiňuje, zdali měly respondentky ve svém pracovním životě nějakou spojitost s dobrovolnictvím.

Respondentka číslo 1 uvádí, že na myšlenku věnovat se dobrovolnictví ji přivedla její víra, protože je silně věřící: ... *No tak to, že věřím v boha a vlastně dá se říct, že on mě do toho uvedl. Víte, ono plyne vlastně ze všeho všechno, patří mě život a můj čas a mé peníze nejsou mé peníze. Dělá něco, co on chce, vlastně bůh to tak rozhodl.*

Také tato respondentka uvádí, že ji Bůh nastínil i místo kde se má věnovat dobrovolnické činnosti: ... *On mě do toho uvedl no, že jsem se modlila vlastně a doslova, když jsem ráno vstala, tak jsem se modlila a slyšela jsem, jak mi něco říká slovo domov, domov to je kam máš opravdu jít.*

Opravdu velký vliv víry uvádí i respondentka číslo 2 a respondentka číslo 5. Respondentka číslo 2 ještě uvádí, že ji tato myšlenka napadla již dávno, když ještě pracovala v domově důchodců.

Dále uvádí, že cítila potřebu právě těmto lidem se více věnovat, hlavně, aby neztratili řeč a komunikaci: ... *Pořád jsem cítila potřebu, že je potřeba více se jim ještě věnovat.* Tato myšlenka se v ní ještě více upevnila potom, co byla v důchodu a nevěděla, co přesně bude dělat se svým volným časem.

Také ale dodává, že je věřící: ... *Já jsem křesťanka, tak vím, že je to i takový ten můj způsob života, ano že pomáhej bližnímu svému. Já si říkám, co uděláš pro druhé, to je větší*

radost, než když ti někdo něco dá nebo když děláš něco pro sebe. Tato respondentka ještě podotýká, že není typ člověka, který by seděl doma u televize: ... Přestanete mít kontakt se světem, s lidmi, navíc když je člověk sám, tak úplně jde strašně psychicky dolů. Já říkám, toto mi nesmí hrozit.

Respondentka číslo 3 uvádí, že ji ovlivnila také její minulá profesní zkušenost, při práci v hospicu: ... *Sice jsem tam nepracovala nějak moc dlouho, ale určitá doba to byla. Takže musím říci, že zřejmě tady toto už mě přivedlo na tu počáteční myšlenku stát se dobrovolníkem. Právě tohle mě inspirovalo. Být pomocná těm lidem, pomáhat jim určitým způsobem.*

Dále tato respondentka jako respondentka číslo 2 poukazuje na svůj způsob života. Zmiňuje, že byla celý svůj život velmi aktivní: ... *Jezdila jsem na kolo, lyžovat no nevím co všechno, tak mě to bylo nějak pořád málo.*

Respondentka číslo 4 uvádí, že jejím důvodem věnovat se dobrovolnictví, bylo její velké množství volného času. Do hlavního důvodu řadí svůj koníček: ... *Během mého pracovního života jsem se velice ráda věnovala keramice a díky teď mému volnému času a té možnosti tady v organizaci využít to, že se zde mohu věnovat právě té mé keramice s klienty.*

Respondentka číslo 5 uvádí, že důvodem bylo více faktorů, jedním z nich bylo úmrtí maminky a následný smutek po nějakém novém kontaktu, protože se respondentka o svou maminku dlouhou dobu starala.

Navíc se také shoduje s odpovědí respondentky číslo 1 a respondentky číslo 2, že u ní hrál ve velké míře fakt, že je věřící: ... *Navíc, ale také ještě jeden a asi ten největší důvod, že jsem věřící, jsem křesťanka, takže máme pomáhat potřebným, to je prostě samozřejmost.*

Respondentka číslo 1 také uvádí starost o svou maminku: ... *Mě zemřela maminka, tak jsem pak vlastně tuto službu dostala od pána, abych se věnovala zase někomu, kdo to potřebuje, protože o maminku jsem se starala do té doby, než odešla.*

Respondentka číslo 6 uvádí, že ji na myšlenku stát se dobrovolníkem přivedl její dostatek volného času: ... *Já jsem zůstala bez práce v té době a tak jsem si říkala, co já budu dělat. Také tato respondentka podotýká, že neměla žádné nutkání pro dobrovolnictví, že ji to jen tak napadlo.*

V oblasti předešlé pracovní zkušenosti respondentka číslo 1 zmiňuje, že před pár lety dělala určitou dobu pečovatelku. Starala se o paní, které pomáhala s domácností a vším, co bylo v tu chvíli potřeba. Také uvádí, že její pracovní život se jinak vůbec nepojil s tím, co dělá teď.

Respondentka číslo 2 uvádí, že celou dobu ve svém pracovním životě pracovala, jako ošetřovatelka v domově důchodců.

Respondentka číslo 3 dodává, že k věnování se právě dobrovolnictví ji velmi ovlivnila její krátká pracovní zkušenost v hospicu jinak podotýká, že její pracovní život se pojal s úplně jinou profesní oblastí.

Respondentka číslo 4 také zmiňuje, že její pracovní život se týkal úplně jiné profesní oblasti a dobrovolnictví se vůbec netýkal: ... *Jelikož já jsem svůj pracovní život měla zcela jiný, bylo to pro mě něco takového, jako vstup do zcela neznámého prostředí.*

Respondentka číslo 5 se také shoduje s respondentkou číslo 4 a její spojitost s dobrovolnictvím v jeho pracovním životě není žádná: ... *Ne, já jsem učila. Takže dá se říct, že to bylo něco úplně jiného a vyčerpávajícího natolik, že jsem už neměla čas na něco takového a navíc také ta rodina, že musela jsem se starat i o ni.*

Respondentka číslo 6 také uvádí, že její pracovní život se týkal úplně jiné profesní oblasti, jako to uvedla respondentka číslo 4 a respondentka číslo 5.

V této kategorii odpovědi respondentek byly různé, u některých byl hlavní důvod věnování se dobrovolnické činnosti jejich silná víra, přebytek volného času, aktivita respondentek či touha po novém kontaktu. V oblasti pracovního života nebo nějaké předešlé zkušenosti s dobrovolnictvím uvádí spojitost polovina respondentek.

6.2 Kategorie: Postoj okolí dobrovolníka k dobrovolnictví

Tato druhá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- kamarádka, reakce rodiny, péče o rodinu, okolí dobrovolníka, potřeba pomoci, informovanost rodiny, rodinné omezení, průkopník, neinformovanost rodiny, individualita v rodině, rodina, postoj rodiny, spoluúčast rodiny, podpora, tajnost a reakce okolí.

Druhá kategorie pojednává o soukromí respondentek, názoru jejich vlastní rodiny na to, že se začaly věnovat dobrovolnictví. Také kategorie pojednává o okolí respondentek a jeho postoji k dobrovolnictví.

Respondentka číslo 1 uvádí, že zde ve Zlíně žije sama bez své rodiny a rodina o její činnosti nemá žádné informace. Vyjadřuje se k tomu to se slovy: *... Já už jsem tady zůstala, takže oni vlastně nemají spíš žádnou jaksi žádné informace, jak bydlí tak daleko.*

Respondentka číslo 2 zmiňuje, že její rodina je o její činnosti informována, ale že od nich nepocituje nějakou reakci. S tímto názorem se shoduje také výpověď respondentky číslo 3 a respondentky číslo 4.

Respondentka číslo 2 dodává, že v rámci toho, že je babičkou, musí být vždy rodině k dispozici a její dobrovolnická činnost musí jít stranou: *... Takže někdy se musím i omezovat a brát v potaz, že jsem babička a rodina, pokud je zapotřebí, musí být samozřejmě na tom prvním místě.*

Respondentka číslo 3 k tomu to dodává: *... Ono spíše u nás je to tak, že každý se věnuje tomu svému, té své vlastní činnosti a jedeme si tak každý po svém.*

Respondentka číslo 4 také uvádí, že by ocenila, kdyby měla nějakou podporu v této činnosti, právě ze strany své rodiny: *... Ono to vždy nějakým způsobem člověka potěší, to ocenění od vašich blízkých.*

Respondentka číslo 5 ještě podotýká, že to ze začátku před svou rodinou tajila, z obav jejich reakce: *... Tajila jsem to, protože jsem si říkala přece jenom je to pro ně něco nového, ale pak jsem jim to nakonec řekla a nebyli proti tomu. Podporují mě hlavně v tom směru, že to berou v potaz, že vědí, že jsem v tu dobu pryč a berou na to ohled.*

Respondentka číslo 6 se vyjadřuje k postoji své rodiny na její dobrovolnickou činnost se slovy: *... No víte, oni to berou, že jsem svým způsobem postižená. Také ale podotýká, že ji podporují v tom, co dělá a že nikdo z její rodiny jí to žádným způsobem nerozmlouval.*

Všechny respondentky ve svých výpovědích, velmi poukazují na to, že ve svém blízkém okolí nevidí takovou snahu ostatních lidí věnovat se a pomáhat někomu druhému.

Jedinou výjimkou můžeme říci, že byla respondentka číslo 1, u které se dobrovolnické činnosti věnuje i její dlouholetá kamarádka: ... *No já mám kamarádku Kristuš a obě dvě jezdíme, jak tady do domova, tak ještě tady do nemocnice. Ona to dělá já nevím, počítám nejmíň osm let i více. Ona dokonce to dělala už i při práci.*

Respondentka číslo 2 upozorňuje na velký nezájem ostatních lidí. S ní se shoduje také odpověď respondentky číslo 5.

Respondentka číslo 2 to uvádí se slovy: ... *Nevidím ani třeba, že by mladí lidé, nebo mladší ročníky než já, že by se tomu třeba věnovali, nebo že by cítili prostě tu potřebu něco udělat pro druhé.*

Respondentka číslo 5 uvádí, že se i snažila k tomu přivést ostatní, ale že se jí od ostatních dostávalo nezájmu: ... *Já jsem třeba i lákala, ale třeba, že nebyl čas nebo prostě ti lidi nechtěli, jako fakt jsem se snažila někoho dalšího k tomu přivést.*

Respondentka číslo 2 k postoji svého okolí také dodává: ... *Navíc když si vezmete, jak jsem říkala, třeba na tom Lukově je tolik spoluobčanů, proč ti lidi za nimi nejdou. Třeba aspoň občas někoho navštívit ani ti křesťané a to kostel je hned vedle, opravdu nikdo, jenom ti příbuzní občas chodili. Když si vezmete kolik je spoluobčanů, proč ti lidi za někým nejdou, někoho jen tak potěšit.*

Respondentka číslo 6 podotýká, jako zbylé respondentky, kromě respondentky číslo 1, že je jediná, kdo se věnuje dobrovolnické činnosti ze svého nejbližšího okolí: ... *Musím říci, že kdekoliv to řeknu někomu z mých známých, tak na mě kouká jako na zjevení.*

V této kategorii respondentky uvádějí špatnou informovanost rodiny o jejich dobrovolnické činnosti, některé uvádějí, že jim chybí podpora z jejich rodiny, ale také některé respondentky zmiňují, že určitým způsobem je jejich rodina v této dobrovolnické činnosti podporuje.

V postoji okolí kromě jedné respondentky se zbylé respondentky shodují a uvádějí, že postoj jejich okolí k dobrovolnické činnosti je velmi špatný.

6.3 Kategorie: Kontakt s dobrovolnictvím

Tato třetí kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- délka kontaktu, fyzické hledisko, touha dobrovolníka, prvokontakt, organizace, výměna informací, práce na víc, rodina, procházka, informace o dobrovolníkovi, výběr dobrovolníka, snaha dobrovolníka, pravidelnost kontaktu, potřeba dobrovolníka, přání, personál, okolí dobrovolníka, internet, stálost dobrovolníka, důležitost, srovnání dobrovolníků, pocit naplnění, letáček, rozhodnutí dobrovolníka, školení dobrovolníka, zájem klientů, pauza a psychický odpočinek

Třetí kategorie pojednává o délce kontaktu respondentek, jak dlouho se věnují své dobrovolnické činnosti. Kategorie také zahrnuje, jak se respondentky k této činnosti dostaly a jak dlouho by se dobrovolnické činnosti ještě chtěly věnovat.

Respondentka číslo 1 uvádí, že této činnosti se věnuje již řadu let. S touto jeho odpovědí se také shoduje odpověď respondentky číslo 2, respondentky číslo 3, respondentka číslo 4 a respondentka číslo 5.

Všichni naše respondentky se věnují dobrovolnictví více než tři roky a nejedná se o dobrovolnice, které teprve s činností začínají.

Respondentka číslo 1 své dobrovolnické působení shrnuje slovy: ... *Dobrovolnické činnosti se věnuji již pátým rokem.*

Respondentka číslo 2 uvádí, že letos to bude šestým rokem, co se věnuje dobrovolnické činnosti.

Respondentka číslo 3 se dobrovolnické činnosti věnuje čtvrtým rokem. S její odpovědí se shoduje také odpověď respondentky číslo 4 a respondentky číslo 5.

Respondentka číslo 1 ještě dodává, že se dobrovolnické činnosti věnuje většinou jednou týdně, spíše odpoledne. Shoduje se s ní také odpověď respondentky číslo 3 a respondentky číslo 5, které také uvádí, že se dobrovolnické činnosti věnují jednou týdně.

Respondentka číslo 2 uvádí, že se dobrovolnické činnosti věnuje dvakrát týdně a s její odpovědí se shoduje také odpověď respondentky číslo 4.

Respondentka číslo 6 zmiňuje, že se této činnosti věnuje již devátým rokem. Také, ale uvádí, že momentálně tuto činnost omezila z důvodů úmrtí své klientky: ... *Tak jsem říkala*

i v té organizaci, at chvilku vydrží, že jsi, musím odpočinout a pak mě budou zase někoho nového hledat.

V oblasti, jak se respondentky k dobrovolnictví dostaly, respondentka číslo 1 opět upozorňuje na svou víru, že je to její povinností pomáhat někomu, kdo to potřebuje. Její prvotní kontakt, byl přes organizaci Adra.

S touto odpovědí se shoduje i výpověď našich všech zbylých respondentek. Respondentka číslo 2, přišla s organizací do kontaktu skrz letáček v kostele, s tímto se ztotožňuje i odpověď respondentky číslo 5.

Respondentka číslo 5 uvádí: ... *No já jsem v našem křesťanském sboru viděla letáček, kde tam vlastně Adra zvala na takové setkání, takový rychlokurz pro ty, kdo by měli zájem stát se dobrovolníky, pečovat a pomáhat.*

Respondentka číslo 2, se telefonicky spojila s organizací Adra a následně si vybrala zařízení, kde by chtěla docházet. Také doplňuje, že je pro ni velmi obohacující, když se přes tuto organizaci sejde i s ostatními dobrovolníky a mohou si tak předat své zkušenosti: ... *To mi přijde, jako skvělý nápad, protože jsem třeba chtěla vědět, co ti druzí na to říkají, co prožívají ti ostatní dobrovolníci. Je to zajímavé i pro mě zjistit, jaké oni mají pocity z této práce.*

Respondentka číslo 3 uvádí, že měla organizaci předem vybranou díky tomu, že do ní chodila její dcera s dětmi. Respondentka přišla do této organizace a ta ho také nejprve nasměrovala na organizaci Adra.

Respondentka číslo 4 podotýká, že ze začátku vůbec neměla žádnou představu, sedla si za internet a hledala: ... *Hned, jako první jsem kontaktovala dobrovolnickou organizaci Adra, tam jsem vyplnila dotazník a oni mi posléze nabídli seznam organizací.*

Respondentka číslo 6 k oblasti, jak se dostala k dobrovolnictví, také odpovídá, že přes organizaci Adru: ... *Odpověděla jsem na jejich výzvu, že hledají nové dobrovolníky. Bylo to přes letáček, který jsem viděla.*

Také zmiňuje, že je velmi pozitivní, že si mohou s ostatními dobrovolníky vyměnit své zkušenosti a zážitky z této činnosti na supervizích, které pořádá organizace Adra pro své dobrovolníky. Na totéž poukazuje i respondentka číslo 2.

V oblasti, jak dlouho by se respondentky ještě chtěly věnovat dobrovolnické činnosti, se odpovědi všech šesti respondentek shodovaly.

Chtěly by se této činnosti věnovat, co nejdéle to půjde a jejich zdravotní stav jim v této činnosti dovolí nadále pokračovat.

Respondentka číslo 6 to uzavírá se slovy: ... *No víte, co nejdýl to půjde.*

Respondentka číslo 3 a respondentka číslo 5 dodávají, že také záleží, jestli je budou ještě potřebovat a klienti o jejich přítomnost budou mít nadále zájem. Respondentka číslo 5 uvádí: ... *Nevím, podle toho, jestli budou mít tady klientky o mou přítomnost zájem.*

V této kategorii respondentky uvádějí, že se všechny dobrovolnické činnosti věnují již řadu let. Nejedná se o respondentky, které by s touto činností teprve začínaly. V oblasti pravidelnosti, se odpovědi respondentek liší, některé své klienty navštěvují dvakrát týdně, některé jednou týdně a vyskytla se nám i respondentka, která nyní tuto činnost nevykonává. Jak se respondentky k dobrovolnické činnosti dostaly, všechny shodně uvádí, že přes organizaci Adra, viděly jejich letáček, internetové stránky nebo je na tuto organizaci přímo odkázala organizace, ve které chtěly vykonávat dobrovolnickou činnost.

V oblasti, jak dlouho by se ještě chtěly věnovat dobrovolnické činnosti, také shodně všechny uvádějí, že doufají co nejdýl to půjde, pokud jim to jejich zdravotní stav dovolí a klienti o jejich přítomnost budou mít i nadále zájem.

6.4 Kategorie: Smysl činnosti pro dobrovolníka

Tato čtvrtá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- vyznání, informovanost o víře, priorita, zkušenost s rodinou klienta, smysluplnost, obohacení dobrovolníka, prospěšnost, zkušenost dobrovolníka, volný čas dobrovolníka, poděkování, tolerance, užitečnost, způsob života, snaha pomoci, náboj do života, osamělost, radost klienta, pomoc, aktivita, stagnace, úpadek, pocit naplnění, projev klientů, zadosťučinění, ocenění, změna povahy, upřímnost, realita, klienti, komunikace, radost z kontaktu a humor.

Čtvrtá kategorie pojednává o smyslu, proč se respondentky věnují dobrovolnické činnosti. Jaké nastaly změny v jejich životě díky této činnosti a situace, které je utvrdily v dobrovolnické činnosti.

Všechny respondentky uvádějí a shodují se, že je pro ně velmi důležité, že mohou být touto cestou nápomocné a mohou se tak věnovat někomu, kdo to opravdu potřebuje.

Respondentka číslo 1 opět podotýká, že se u ní jedná o velký vliv její víry. Chtěla by i své klienty učit o víře a pomoci jim tímto způsobem ke spasení: ... *Třeba, jestli ten člověk chce slyšet o Kristu, aby dospěl ke spasení vlastně, to je tak pro mě ten největší smysl.*

S její odpovědí se také shoduje odpověď respondentky číslo 2 a respondentky číslo 5.

Respondentka číslo 2 uvádí: ... *Když pomůžu já, pomůže se i mě. Musíme si navzájem pomáhat.* Také uvádí, že už je ve věku, kdy se může ocitnout, jako její klienti a také by byla ráda, kdyby ji takto někdo navštěvoval: ... *Navíc já si opravdu myslím, že co člověk udělá dobrého, tak se mu to vrátí.*

Respondentka číslo 3 upozorňuje na to, že je tímto způsobem také velmi aktivní, že nesedí doma u televize, že dělá opravdu něco smysluplného: ... *Když vidíte, třeba i v tom mém okolí je spousta důchodců, kteří jsou doma, nic nedělají a ztratili úplně svůj zájem o okolí.*

Respondentka číslo 4 uvádí, že hlavní smysl pro ni je, že tímto způsobem, může být nápomocná pro ostatní.

Respondentka číslo 5 vidí hlavní smysl své činnosti v pomáhání druhým: ... *Hlavní smysl je vlastně pomáhat. Pomáhat lidem, kteří to potřebují, třeba si potřebují promluvit,*

něco si přečíst, popovídat si o jejich životě. Mě to dělá radost, že můžu pomáhat, to je hlavní důvod.

Respondentka číslo 6 jako hlavní smysl staví do popředí vzájemnou komunikaci se svou klientkou: ... *Paní mi řekla svoje problémy a já zase třeba jí ty moje problémy.*

Také zdůrazňuje důležitost, že může trávit svůj volný čas s někým, kdo o to opravdu stojí a váží si její přítomnosti.

V oblasti změny dosavadního života odpovídá respondentka číslo 1, že se cítí více potřebná, má pocit větší naplněnosti: ... *Tím, že dávám, tak vlastně ještě i já dostávám.* Také uvádí, že její činnost je oboustranný proces obohacení.

Respondentka číslo 2, se shoduje s respondentkou číslo 1 a také se cítí daleko potřebnější: ... *Opravdu, protože kdybych tohle třeba nedělala, já si to ani nedokážu představit, být pořád doma a být sama.*

Respondentka číslo 3 poukazuje také na to, že díky této činnosti také omládl: ... *Třeba, když si vzpomenu, jak jsem chodila z práce unavená, otrávená, strhaná a teď mi přijde, že snad mládnou.* Také respondentka uvádí, že je díky tomu plná chuti do života.

S její odpovědí se shoduje také odpověď respondentky číslo 1, která uvádí, že je to obrovský náboj do jejího života: ... *Prostě já z toho nejsem nikdy unavená, jo to prostě není, že by se mi nechtělo nebo že by mě to vyčerpávalo či unavovalo.*

Respondentka číslo 1 také uvádí reakci okolí: ... *Mě se i stalo, že já jdu tady do toho kopce na horu a tam na lavičce sedí takový manželé a říkají mi, no vy do toho kopce přímo letíte, vy jste, jak lanka a přitom doma po dědině se sotva vleču. Ty nohy mi běží samy, když mám jít sem.*

Respondentka číslo 4 podotýká, že se změnila v lidštějšího a ohleduplnějšího člověka. Respondentka číslo 5 si díky této činnosti připadá daleko užitečnější a shoduje se tímto s odpovědí respondentky číslo 1 a respondentky číslo 2.

Respondentka číslo 6 jako jediná z respondentek podotýká, že její život zůstal stejný, jako před zahájením její dobrovolnické činnosti.

V oblasti zážitku, který utvrdil respondentky v této činnosti, respondentka číslo 1 uvádí, že ji také velmi těší reakce okolí či rodiny klientů, kterým se věnuje: ... *Třeba co mě opravdu velmi potěšilo, oni třeba když mě potkají i venku mimo tento domov ti jejich pří-*

buzní těch mých klientů, tak oni si mě pamatují a děkují mně, že se touto cestou jim věnuji. Toto uvádí, jako jediná ze všech respondentek.

Respondentka číslo 2, uvádí případ svého klienta, se kterým chodí do městské knihovny: ... *Že jsem ho přivedla do té knihovny a viděla jsem, jak on byl šťastný a hrabal se v těch knížkách tam.* Také uvádí dojem svých klientek, když je vzala na vycházku: ... *Tak bylo krásně a ony když viděly, že se podívaly na ten Zlín, ten výhled krásný do toho sluníčko krásné počasí, ten výhled by jinak vidět z domova nemohly, tak byly strašně šťastné a já taky.*

Respondentka číslo 3 vyzdvihuje úsměv a radost svých klientů, jako respondentka číslo 2. Respondentka číslo 3 dodává: ... *Když vám řekne klient, že se na vás třeba dnes moc těšil, to vás krásně zahřeje u srdce.*

Respondentka číslo 4 se shoduje s názorem respondentky číslo 3 a respondentky číslo 2. Současně s názorem respondentky číslo 2, respondentky číslo 3 a respondentky číslo 4 se shoduje i odpověď respondentky číslo 5: ... *Pro mě je obrovský zážitek, když vidím, že se usmívají na to, když za nimi přicházím. Tak to je pro mě vždy takový největší zážitek, taková obrovská radost.*

Respondentka číslo 6 zmiňuje, že vždy strašně ráda vzpomíná na humorné situace se svojí klientkou: ... *My jsme měly nastavený stejně humor. Opravdu my jsme se tolikrát tak nasmály, to si ani nedokážete představit, a kdybych tohle nedělala, tak takovou paní v životě nepotkám.*

Také tato respondentka podotýká, že právě v těchto chvílích se svou klientkou si uvědomila, jak moc ji to baví a byla moc ráda, že se pro něco takového rozhodla.

V této kategorii respondentky uvádějí také velký vliv víry, která jim dává smysl pro výkon jejich dobrovolnické činnosti. Dále uvádí vzájemný kontakt, že mohou být pro někoho užitečné a věnovat se někomu, kdo o to opravdu stojí. Také respondentky uvádí, že jim dobrovolnická činnost dává chuť do života. V oblasti, jak se respondentky změnily při výkonu této činnosti, uvádějí, že se staly trpělivějšími, ohleduplnějšími a tolerantnějšími. Respondentky zmiňují také různé situace především se svými klienty, které je utvrdily ve výkonu této činnosti.

6.5 Kategorie: Hnací motor dobrovolníka

Tato pátá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- vliv víry, vyznání, smysluplnost, potěšení, přesvědčení, motivace, uplatnění, radost klientů, kamarádství, ocenění, slib, pevná vůle, energie, oblíbenost, výsledky činnosti, komunikace, klientka a oboustranné štěstí.

Pátá kategorie pojednává o neustálém hnacím motoru respondentek, kde berou svou vášeň a chuť se i nadále této činnosti věnovat. Také se respondentky vyjádří k hlavním pozitivům jejich dobrovolnické činnosti.

Respondentka číslo 1, opět dává do popředí svou víru: *Vím, že on mi dá tu radost a tu sílu do toho. Je to hlavně ta má víra, obrátím se na boha a ten mi vždy pomůže.*

Také respondentka podotýká: *... Já když jdu odsud tak já mám nesmírnou radost, jsem tím velmi neplněná a nabitá, protože když vidím, že ti lidi jsou šťastní už jenom tím, když mě vidí.*

Respondentka číslo 2, se také shoduje s výpovědí respondentky číslo 1: *... Já jsem křesťanka, já se modlím, pomodlím se i za to, aby ten kontakt mezi mnou a klientem byl dobrý.* Uvádí, že jejím hnacím motorem pro dobrovolnickou činnost je její víra.

Respondentka číslo 3 zmiňuje, že ji motivuje více faktorů, které ji neustále v činnosti podněcují. Respondentka má pocit, že je potřebná, uvádí to se slovy: *... Ráno prostě musím vstát a přijít sem, že ti klienti na mě čekají a ještě na nich opravdu vidíte, že se na vás upřímně těší.* Také dodává, že ji velmi nabíjí vstřícný vztah klientů k její osobě, kterého si nesmírně váží.

Respondentka číslo 4 poukazuje na svůj slib: *... Tak jednou někomu něco slíbíte, tak se na to prostě zkrátka nemůžete vyprdnout.* Také uvádí, že ji velmi nabíjí, když vidí, že ji klienti potřebují a vidí jejich upřímný zájem.

V tomto se shoduje s výpovědí respondentky číslo 3. Respondentka číslo 5 uvádí v potaz velkou potřebu vzájemného kontaktu a vyzdvihuje možnost vzájemně si s někým popovídat.

Respondentka číslo 6 uvádí, že jejím hnacím motorem je radost ze strany její klientky: *... Opravdu, když vidíte, že toho dotyčného člověka to tak strašně potěší, že se mu věnujete.*

Dále respondentka číslo 1 uvádí, že také hlavní pozitivum jsou její klienti, kterým se věnuje. Jejich vzájemná komunikace a vzájemná společnost: ... *Jakoby prostě, že jim ten jejich čas zpřijemňuju, že vlastně oni tu nemusí jakoby jenom tak čekat.*

Respondentka číslo 2 poukazuje na to, že díky této činnosti je nadále velmi aktivní: ... *Hlavně to, že opravdu neupadám v tom životě, že nesedím sama doma, že opravdu mám nějaký ten kontakt s těmi lidmi, že vidím tu jejich radost. Víte a ten pocit, to je opravdu pocit k nezaplacení.*

Respondentka číslo 3 také bere v potaz společenské hledisko, že díky této činnosti je neustále mezi lidmi. Odpověď respondentky číslo 3 se také shoduje s odpovědí respondentky číslo 1 a uvádí, že ji velmi nabíjí její klienti: ... *Vidíte tu jejich neskryvanou radost. Tito lidé nedokážou být zlí, oni to ani neumí.*

S nimi se shoduje i odpověď respondentky číslo 4 a respondentky číslo 5.

Respondentka číslo 4 uvádí: ... *Mě strašně obohacuje ten každodenní kontakt s těmi mými klienty, oni jsou strašně fajn.*

Respondentka číslo 5 řadí do popředí i to, že může vyslechnout různé životní příběhy svých klientů, její klienti se jí mohou vypovídat a ona je s úctou vyslechne: ... *Taky, že je mohu povzbudit.*

Respondentka číslo 6 do hlavního pozitiva uvádí opět velkou radost její klientky z jejich společného kontaktu: ... *Když třeba jsem řekla, že nepřijdu, tak mě říkala, dojde aspoň na chvíli, že úplně stála o ten kontakt.*

V této kategorii respondentky uvádějí, že klienti jsou jejich neustálým hnacím motorem, který je podporuje v dobrovolnické činnosti. Také zmiňovaly vliv své víry. Do hlavních pozitiv své dobrovolnické činnosti zahrnovaly společenské hledisko, radost svých klientů a kontakt se svými klienty.

6.6 Kategorie: Osobnost dobrovolníka

Tato šestá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- lidská povaha, snaha ostatních, zkušenost dobrovolníka, nezájem ostatních, porozumění, soucítění, životní zkušenosti, vliv setkávání, výchova, lidské cítění, názor dobrovolníka, radost dobrovolníka, deprese, náboj do života, psychické hledisko, změna v povaze, zvolnění tempa, charakter, osud, aktivita, štěstí, psychika, sociální začlenění, duševní pohoda, touha dobrovolníka, ocenění, změna osobnosti, koníček, přirozenost a stejnost.

Šestá kategorie pojednává o lidské povaze respondentek, jejich vnímání pomoci druhým a také jak se jejich samotná osoba změnila díky výkonu dobrovolnické činnosti.

Respondentka číslo 1 uvádí, že se díky výkonu této činnosti naučila většímu naslouchání, větší empatii a hlavně klidnějšímu přístupu: ... *Jejich životy jsou mnohdy leda tak pomnuté, že člověk to co si od nich vyslechne, já se za ty své klienty i modlím.*

Respondentka číslo 2 uvádí, že je šťastnější než před výkonem této činnosti: ... *Třeba vás někdy něco trápí, nebo zkličuje a třeba na toto když si vzpomenu na tu práci, na ty klienty, tak je mi líp. Dává mi to nějakým způsobem elán do života.*

S její odpovědí se shoduje i odpověď respondentky číslo 3, která uvádí, že je díky činnosti mnohem šťastnější. Také se shoduje s odpovědí respondentky číslo 1 se slovy: ... *Naučila jsem se být trpělivější. Víte, protože já ve své podstatě jsem člověk cholerik.*

Respondentka číslo 3 ještě uvádí, že konečně díky této činnosti získala klid na duši a psychickou rovnováhu. Také podotýká, že je akčnější a více dravější typ člověka a že díky dobrovolnické činnosti se naučila i tak trošku zpomalit: ... *Mě to tady dělá opravdu moc dobře i psychicky.*

Respondentka číslo 4 uvádí, že se v průběhu let, co vykonává dobrovolnickou činnost, hodně zklidnila, cítí se být více užitečná a hlavně prospěšná pro ostatní. Také, že se naučila větší trpělivosti: ... *Hlavně já jsem hodně i takový netrpělivý člověk, já chci všechno hned a tady opravdu s těma klientama zapotřebí zvolnit.*

Respondentka číslo 5 ještě podotýká a jako jediná uvádí, že touto cestou, když neslouží pro sebe, tak na sebe i zapomíná: ... *Tím pádem, jako o sobě nepřemýšlím, jo co mě bolí, že je člověk míň sobecký, nemyslí jen na sebe.*

Odpověď respondentky číslo 5 se opět shoduje s odpovědí respondentky číslo 1, respondentky číslo 3 a respondentky číslo 4 v tom, že se naučila daleko větší trpělivosti. Také ještě dodává, že se naučila větší ohleduplnosti a laskavosti.

Respondentka číslo 6 uvádí, že zůstala pořád stejná: ... *Já opravdu, co jsem měla tu paní, ona byla opravdu stejná jako já, že me to ani nijak nezměnilo, protože já jsem měla k sobě člověka, který mi doopravdy seděl.*

Také, ale podotýká, že dobrovolník by si měl vybrat člověka, který mu povahově sedí: ... *Fakt to, ale musí být člověk, který je na té vaší stejné vlně.*

Respondentka číslo 1 uvádí, že pomáhat ostatním by měla být lidská samozřejmost, také poukazuje na to, že by to měl dělat každý z nás: ... *Konkrétně včera jsem jela v trolejbusu a požádala babička na postiženého vnuka, jako že on prostě měl tu kartičku na sedadlo, aby si mohl sednout. No a ten jeden, co seděl, tak toho kluka pustil sednout a ten vedle co seděl, tak ho nenapadlo, aby třeba pustil sednout i tu babičku. Byl to navíc mladý kluk a tady vidíte, jak jsou ti lidé k sobě zlí a bezohlední. Tak mě to bylo bolestivé, celá ta situace.*

Respondentka číslo 2 uvádí, že v určité míře vděčí i své výchově, protože byla takto vychovávána, aby pomáhala druhým: ... *Pro mě je to opravdu samozřejmost, já už to mám takto od narození, pomáhat druhým se prostě musí.*

S touto její odpovědí se shoduje i odpověď respondentky číslo 5: ... *Je to taková určitá samozřejmost, protože já už jsem v tom tak vyrůstala. Já už to mám v rodině a to bylo samozřejmostí nejen v rodině, že pomáhat se prostě musí.*

Respondentka číslo 3 uvádí, že je velmi solidárně založená. Je toho názoru, že by se k sobě všichni měli chovat dobře a vzájemně si pomáhat: ... *Víte, aby šla naše společnost, tím správným směrem.*

Respondentka číslo 4 podotýká, že je důležité věnovat se někomu či pomoci někomu, kdo o to opravdu stojí.

Respondentka číslo 6 uvádí, že pomáhat druhým jí přijde zcela přirozené: ... *Já to mám v sobě celý život, ono to bylo hodně dané i takovou tou mojí výchovou.*

V této kategorii respondentky uvádějí, že jim přijde přirozené pomáhat ostatním i díky své výchově, jakým stylem byly vychované. V oblasti, jak se jejich osoba změnila, při výkonu této činnosti zmiňují, že se naučily větší toleranci, empatii a klidnějšímu přístupu. Jediná respondentka nám uvedla, že se při výkonu dobrovolnické činnosti nijak nezměnila.

6.7 Kategorie: Práce s klientem

Tato sedmá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- profese, senioři, prvokontakt, pocit dobrovolníka, úsilí dobrovolníka, oblíbenost, činnost s klienty, snaha dobrovolníka, literatura, procházky, zpívání, komunikace, klientka, potřeba pomoci, četnost klientů, úmrtí, lítost, názor klientů, fyzický stav, oblíbená činnost, víra, lidská vrba, vztah ke klientům, radost klientů, lidská společnost, individuálnost, klient, nadšení dobrovolníka, charakter, organizace, motivace klientů, postižení, znalost PC, intelekt, přínos pro klienty, učení novým věcem, rutina, internet, touha dobrovolníka, manuální zručnost, schopnost vést, osamělost, děti, volba dobrovolníka, stejnost, zdravotní znalost, podmínka dobrovolníka a hry.

Sedmá kategorie pojednává o konkrétních činnostech, které respondentky vykonávají se svými klienty. O jejich představách, komu by chtěly pomáhat. Také zdali se jejich činnost nějak mění nebo ve své činnosti používají nějaké své speciální znalosti.

Respondentka číslo 1 uvádí, že díky své zkušenosti, kdy navštívila domov pro seniory, měla jasno v tom, že chce pomáhat právě jim: *... Já, když jsem tam vešla a uviděla ty staroušky, tak pro mě to byl takový šok, já jsem tam viděla tu beznaděj, jako by to čekání jen na tu smrt. Tak jsem si říkala, no tak toto je třeba s tím něco dělat. Ty lidi nějak potěšovat, nějak se jim věnovat a tak jim to tady tímto vrátím.*

S respondentkou číslo 1 se shoduje i respondentka číslo 2 a respondentka číslo 5.

Respondentka číslo 2, to rozvádí se slovy: *... Uvědomovala jsem si, že tito lidé potřebují opravdu více zájmu a ten personál na to prostě sám nestačí.*

Respondentka číslo 3 uvádí, že měla pocit, že by byla potřebnější u handicapovaných klientů, které by mohla ještě i něco nového naučit. Předat jim své nasbírané životní zkušenosti a být ve společnosti mladších lidí.

S její odpovědí se shoduje také odpověď respondentky číslo 4, která ji ještě rozvíjí se slovy: *... Prostě srdce mě táhlo sem. Nevím totiž, jestli bych to já osobně se staršími lidmi zvládla.*

Respondentka číslo 5 svou volbu objasňuje tím, že chtěla ke starším lidem, kteří nemají takovou možnost se normálně pohybovat a jsou osamělejší. Také uvádí, že měla možnost jít i k dětem, do dětského domova: *... S dětmi si myslím, že je to vhodnější opravdu pro ty mladší dobrovolníky.*

Respondentka číslo 6 uvádí, že jako jediná neměla žádnou představu, komu by chtěl pomáhat. Jen si jako jediná stanovila podmínky na svého klienta, jaký by měl být: ... *Hlavně proto, aby mi seděl, protože mám zkušenost předtím s jednou paní a ta mi neseděla. To prostě s ní nešlo, my jsme si neseděly spolu pokrevně.*

Pro respondentku číslo 6 byl i rozhodující dosah organizací v rámci jejího domova, aby to neměla daleko na dojíždění, tak proto si vybrala seniory ve svém okolí, ale také k tomu dodává: ... *Kdybych měla blíž třeba ten domov, kde jsou děti, věnovala bych se i dětem, jako neměla jsem zase ten postoj, že děti určitě né.*

V oblasti samotné činnosti s klienty respondentka číslo 1 uvádí, že ji velmi baví, když svým klientům může předčítat různé knihy, jejich společné zpívání a společná komunikace. Také pokud klienty může vyvést na vycházku, jejich společné modlitby nebo hraní her s klienty ve společenských místnostech.

Respondentka číslo 2, se shoduje s respondentkou číslo 1 a uvádí: ... *Mám tu paní, která je upoutaná na lůžko je po nějakých mrtvicích a nemůže se vůbec ani pohnout, ale přitom hlava dobrá, takže my si spolu čteme. Já jí čtu, ona byla velká čtenářka.*

Respondentka číslo 2 ještě dodává, že se klienty modlí, chodí s nimi na procházky, jako respondentka číslo 1. Podotýká, že svým klientům naslouchá: ... *Mají velkou potřebu vyžalovat se, jo takže tu dělám lidskou vrbu, jak se říká.*

Také uvádí, že měla klientku, se kterou spolu vůbec nemluvily, jen ji držela za ruku a ta paní byla šťastná: ... *Že někdo je tu zrovna pro ni, zrovna teď a je to nějakou delší dobu, né třeba jen pár minut. Držela jsem ji za ruku a potichu se s ní modlila.*

Navazuje tímto i na případ se svým klientem, který je vášnivý čtenář. Respondentka mu zařídila vycházky a přihlásila ho do zdejší krajské knihovny a spolu vždy navštěvují tuto knihovnu: ... *Pán si vybere knihy, které budeme spolu číst a dostane se do kontaktu i mimo domov. Navíc je to spojené s procházkou, on se dostane ven a opravdu, když jsme to začali uskutečňovat, tak já jsem měla pocit, že ten člověk byl úplně jiný, on byl tak šťastný.*

Respondentka číslo 3 uvádí, že se svými klienty pracuje v dílnách organizace a má s nimi i hodiny na počítačích.

Respondentka číslo 4 uvádí, že se společně s klienty věnují keramice.

Respondentka číslo 5 se shoduje s odpovědí respondentky číslo 1 a respondentky číslo 2, protože také uvádí, že se, se svými klienty věnuje společné modlitbě.

Dále zmiňuje, že si společně povídají o životě, jaký prožili a také si čtou knihy: ... *Pak se mi více a více otevírali a bylo to čím dál tím bližší ten náš společný vztah.*

Respondentka číslo 6 uvádí, že jeho klientka byla vášnivá čtenářka, takže si spolu hodně četly: ... *Ona třeba i v těch svých devadesáti letech věděla, kde jsme minule skončily u jaké pasáže té knihy.* Také zmiňuje, že spolu luštily křížovky a povídaly si.

Všechny respondentky uvádějí, že se jejich dobrovolnická činnost nemění. Respondentka číslo 3 to uzavírá se slovy: ... *Můžu říci, že ta má práce je v mnohém pořád stejná. Je to opravdu pořád stejné, docházím sem, pomáhám a u mě se to nemění.*

Respondentka číslo 2 také dodává, že ji velmi zasáhlo, když jí zemřely její tři klientky: ... *Tak to pro mne bylo těžké, velmi to bolelo.*

Na tutéž zkušenost, také poukazuje respondentka číslo 5. U ní to byl zásah, až natolik silný, že dokonce na určitý čas zanechala této činnosti: ... *Já jsem z toho byla velice zasažena a říkala jsem si, že už nebudu chodit a nebudu se tomuto věnovat.*

V této kategorii respondentky uváděly své činnosti se svými klienty, jako vycházky, čtení, hraní her a také zmiňovaly komunikaci s klienty. Respondentky ve větší míře měly představu, komu chtějí pomáhat a proč, ale vyskytl se i případ, že respondentka neměla předem ujasněno, komu chce pomáhat a proč. Respondentky ve své dobrovolnické činnosti také používají své znalosti, jako znalost práce na PC nebo učí své klienty keramiku. Všechny respondentky nám uvedly, že se jejich dobrovolnická činnost nemění a je pořád stejná.

6.8 Kategorie: Pocity dobrovolníka

Tato osmá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- zkušenost klientů, obohacení dobrovolníka, komunikace, činnost s klienty, názor dobrovolníka, očekávání, obavy, pevná vůle, srovnání, vliv víry, zpětná vazba, reakce rodiny, organizace, náročnost, prospěšnost, psychický úpadek, vděk za práci, potřeba klientů, školení dobrovolníka, duševní hygiena, potěšení, zadostiučinění, kamarádství, osamocení, deprese, potřeba lidského kontaktu, sociální začlenění, pocit potřebnosti, obětavost, lidskost, rodinná atmosféra, štěstí a potřebnost.

Osmá kategorie pojednává o pocitech respondentek, jak je tato činnost obohacuje a naplňuje, co na ní mají nejvíce rády. Také pojednává o samotných obavách, které respondentky měly před zahájením své dobrovolnické činnosti.

Respondentka číslo 1 poukazuje na to, že se také velmi učí a inspiruje ze životních zkušeností svých klientů. Velmi ji naplňuje možnost popovídání si, konání určité činnosti, která její klienty těší: ... *Víte, že tu jejich radost potom vidíte na vlastní oči.*

Respondentka číslo 2 je velmi ráda, že touto cestou může přispět i naší společnosti. Naplňuje ji, když se věnuje těm, kteří to opravdu potřebují: ... *Potřebují tu sdílnost, že já jsem pro ně tady a teď.*

Také respondentka uvádí, že ji baví společná komunikace s klienty a také zmiňuje svého klienta, se kterým chodí do knihovny. Respondentka číslo 2 je ráda, že pro něj mohla udělat ještě něco navíc, nad rámec svých běžných činností s klienty: ... *Vidíte, že to má ten smysl.*

Respondentka číslo 3 zmiňuje, že si neskutečně váží upřímné radosti svých klientů a jejich upřímného potěšení: ... *Velmi mě naplňuje i to, že mě mají rádi.* Také, ale poukazuje na pocit osamělosti: ... *Když vám už třeba v tom osobním životě nikdo nezbude, nemáte si s kým popovídat, s kým si promluvit, připadáte si strašně zbytečná na tomto světě.*

Klade důraz na to, že člověk potřebuje mít někoho, komu by se mohl věnovat.

Stejně jako respondentku číslo 1 a respondentku číslo 2 také respondentku číslo 3 velmi baví společný kontakt s klienty. Díky tomu se cítí být pořád užitečná a platná: ... *Že ještě nepatřím do starého železa, že ještě nejsem taková ta stará babka, kterou nikdo nepotřebuje.*

Respondentka číslo 4 dodává, že ji velmi baví, pokud svým klientům může předat něco ze sebe a když může vidět jejich zájem a radost z určité činnosti: ... *Opravdu ten pocit, že jsem pro někoho potřebná a užitečná.*

Opět se shoduje, že ji velmi obohacuje vzájemná komunikace s klienty, jako to uvedla respondentka číslo 1, respondentka číslo 2 a respondentka číslo 3. Rozvíjí to se slovy: ... *Navíc, že ještě pořád jsem aktivní a snažím se zapojovat do běžného života a to vlastně hlavně díky nim.* Také respondentka číslo 4 uvádí, že klienty považuje za své děti.

Respondentka číslo 5 stejně jako všechny ostatní respondentky vyzdvihuje vzájemnou komunikaci s klienty: ... *Jsou starší, tak mají ty své životní zkušenosti i mě ty jejich zkušenosti velmi obohacují. Opravdu mě nejvíce baví to povídání, ty jejich názory, ta naše komunikace společná.*

Také uvádí, že ji velmi naplňuje i ta skutečnost, že se s klienty může pomodlit: ... *Víte, že o to opravdu stojí.*

Respondentka číslo 6 zmiňuje, že jí tato činnost dává velkou radost do jejího života. Díky tomu se cítí být užitečnější a potřebnější pro někoho jiného. Uvádí, že ji nejvíce baví kontakt s klienty: ... *To, že můžu pro někoho něco udělat, aniž bych třeba musela, že by to byla moje nějaká povinnost.*

V otázce obav nebo strachu, který respondentky měly před zahájením své dobrovolnické činnosti, odpovídaly následovně.

Respondentka číslo 1 uvádí, že měla před zahájením své dobrovolnické činnosti velký strach, co bude, co ji vlastně čeká: ... *Poprvé, to jsem si říkala, to už mě tu asi nikdo nebude chtít. Říkala jsem si, že to asi nebylo takové, jak čekali, bála jsem se, jak ti lidi budou reagovat, hlavně teda na mě.*

Taktéž odpovídala i respondentka číslo 2: ... *No já jsem měla obavy z té naší komunikace.* Tato respondentka také zmiňuje, že jí v tomto směru velmi pomohly supervize, konané organizací Adra, kde se jí dostalo zpětné vazby od ostatních dobrovolníků.

Respondentka číslo 3 měla strach a obavy z toho, jak ji přijmou klienti, co když to nezvládne nebo zklame důvěru, která byla do ní vložena: ... *Musím, ale říci, že hned po prvním dnu stráveném tady byly rázem fuč, ono vás to tady tak pohltí. Ta vstřícnost, ta atmosféra tady, že já si tady už připadám opravdu, jako doma.*

Respondentka číslo 4 uvádí, že žádný strach nebo obavy neměla. Respondentka číslo 5 stejně jako respondentka číslo 1, respondentka číslo 2 a respondentka číslo 3 také vyjádřila své obavy.

Respondentka číslo 5 zmiňuje, že měla strach, jak ji přijmou klienti, zda si s nimi bude rozumět a jestli také samotní klienti s ní budou spokojeni: ... *Říkala jsem si, že se za každou cenu přizpůsobím.*

Respondentka číslo 6 stejně, jako respondentka číslo 4 uvádí, že neměla před začátkem této činnosti žádné obavy ani představy: ... *Vůbec žádné, já jsem tam prostě šla a řekla si, zkusím to a hotovo.*

V této kategorii respondentky uváděly, že je velmi naplňuje kontakt se svými klienty, jejich životní zkušenosti. Hlavně, že díky své dobrovolnické činnosti mohou být užitečné pro ty, kteří to potřebují a radost jejich klientů. V oblasti jejich obav se respondentky shodují a uvádějí, že před začátkem výkonu své dobrovolnické činnosti měly obavy, co je čeká a jak je přijmou klienti. Také, ale dvě respondentky uvedly, že žádné obavy ani strach před výkonem své činnosti neměly.

6.9 Kategorie: Pohled dobrovolníka na dobrovolnictví

Tato devátá kategorie byla vytvořena na základě následujících vybraných kódů:

- dobrovolnická činnost, potřebnost dobrovolníků, užitečnost, nutnost pomoci, přínos pro klienta, informovanost, motivace, poděkování, finance, solidarita, propagace, individualnost, ocenění, personál, zpříjemnění, mladší generace, názor dobrovolníka, obohacení a lidský kontakt.

Tato kategorie pojednává o samotném názoru respondentek na dobrovolnictví a na nutnost nových dobrovolníků.

Respondentka číslo 1 uvádí, že práce dobrovolníků je velice potřebná a užitečná. Také dodává, že by v dnešní době mělo být mnohem více dalších dobrovolníků. V tomto se shoduje také s odpovědí respondenta číslo 6: ... *Dobrovolníků v této oblasti by mělo být daleko více.*

Respondentka číslo 2 se shoduje s respondentkou číslo 1. Respondentka číslo 3 se opět shoduje ve své odpovědi s respondentkou číslo 1 a respondentkou číslo 2.

K tomu ještě jako jediná dodává, že by bylo správné také nějakým způsobem dobrovolníky ohodnotit: ... *Dát jim najevo, že je to velmi potřebná a užitečná práce.*

Také tato respondentka zmiňuje, jak je obtížné v této oblasti získávat nějaké finanční prostředky.

Respondentka číslo 4, jako ostatní respondenti uvádí, že by mělo být více dobrovolníků: ... *Myslím, ale opravdu je to i téma lidma, že někdo k tomu nemá takový to vztah, aby se někomu věnoval a pomáhal.*

Respondentka číslo 5 se shoduje se zbylými respondentkami a navíc ještě poukazuje na to, jak moc důležitá je jejich společnost pro klienty: ... *Navíc ti rodinní příslušníci nemohou třeba tak často navštěvovat ty naše klienty, tak se nějak aspoň společně vystřídáme, aby ty dny měli nějak více naplněny.*

Respondentka číslo 2 zmiňuje, že by měla být dostupná větší informovanost o dobrovolnictví: ... *Aby se vědělo, že tohle existuje a je to velice potřebné.* V oblasti větší informovanosti se s ní, shoduje i respondentka číslo 3.

Respondentka číslo 6 podotýká, že by si měl práci dobrovolníka zkusit každý: ... *Já nevím třeba aspoň na půl roku jo, aby si to každý zkusil, kdo je třeba doma a má na to ten čas.* Také respondentka uvádí, že i samotným lidem v důchodu by to dalo hodně: ... *Třeba*

když nemají tu velkou rodinu nebo něco, tak by mohli aspoň někoho navštěvovat a měli nějaký ten kontakt a neseďt doma a jenom lupat na televizi.

Také dodává, že by to v rámci dobrovolnictví chtělo daleko větší propagaci: ... *Vemte si třeba i v tom mém okolí, že se tomu nikdo nevěnuje a oni si třeba i myslí, že já tam ty lidi přebaluju.*

Tímto také poukazuje na špatnou informovanost o dobrovolnictví a shoduje se s odpovědí respondentky číslo 2 a respondentky číslo 3.

V této kategorii respondentky uváděly špatnou informovanost o dobrovolnictví, také zmiňovaly, že by bylo vhodné dobrovolníky nějakým způsobem ohodnotit a tímto způsobem jim vzdát úctu za jejich práci. Všechny respondentky se shodovaly s názorem, že by v dnešní době bylo zapotřebí mnohem více dobrovolníků, než je nyní k dispozici.

7 SHRNU TÍ

Pomocí analýzy polostrukturovaných rozhovorů s respondentkami výzkumu, byla zjištěna odpověď na hlavní výzkumnou otázku, jaké jsou hlavní faktory, které vedou dobrovolníky ve věku 50+ začít vykonávat dobrovolnickou činnost.

Z rozhovorů vyplynula odpověď na první dílčí výzkumnou otázku, jaký byl prvotní impuls dobrovolnic, pro výkon dobrovolnické činnosti. Dobrovolnice nám ve třech případech uvedly, že se ve velké míře jednalo o vliv jejich víry. Uváděly, že mají pomáhat druhým a že je to v rámci jejich víry pro ně samozřejmostí. Zmiňují, že jsou křesťanky a takový je jejich způsob života, co udělají pro druhé je větší radost, než co udělají pro sebe.

Také dobrovolnice zmiňovaly, jako jeden z důvodů touhu po novém lidském kontaktu, z důvodu úmrtí jejich člena v rodině. V této souvislosti dobrovolnice zmiňovala náhlé osamocení, které takto člověku může hrozit. Touto cestou jsou dobrovolnice nadále aktivní a stále se začleňují do společenského života. Uváděly, že jakmile člověk zůstane sám doma bez lidského kontaktu, psychicky velmi upadá. Člověku začne chybět lidský kontakt a začne postupně psychicky upadat.

Taktéž, jako jeden z důvodů uváděly přebytek volného času, kdy jedna dobrovolnice přišla o práci a nevěděla, co si počít se svým volným časem. Druhá dobrovolnice uváděla, že opět u ní hlavním důvodem pro dobrovolnickou činnost byla vidina jejího volného času a tím ho mohla smysluplně propojit se svým koníčkem keramikou.

V půlce případů dobrovolnice uváděly, že se jedná o jejich úplně první zkušenost s dobrovolnickou činností a že jejich pracovní život se týkal úplně jiné profesní oblasti. Druhá půlka dobrovolnic zmiňovala, že jejich pracovní oblast byla zcela jiná, ale měly krátkou zkušenost s něčím podobným, jedna dobrovolnice pracovala v hospici a druhá dobrovolnice dělala určitou dobu pečovatelku. Třetí dobrovolnice pracovala celý život, jako ošetřovatelka v domově důchodců.

Dozvěděli jsme se, jak se dobrovolnice k dobrovolnické činnosti dostaly. Všechny dobrovolnice uváděly, že se k dobrovolnické činnosti dostaly přes organizaci Adra. Dvě dobrovolnice to rozváděly, že přes informativní letáček organizace, který viděly na bohoslužbě v kostele. Jedna dobrovolnice zmiňovala, že si organizaci našla internet a další dobrovolnice šla rovnou do organizace, kde chtěla vykonávat dobrovolnickou činnost, ale ta ji nejdříve také odkázala na organizaci Adra.

Při zjišťování, jestli se věnuje někdo z jejich okolí také dobrovolnictví, dobrovolnice poukazovaly na to, že ve svém okolí nemají nikoho, kdo by se také věnoval dobrovolnické činnosti, jako ony. Pouze jedna dobrovolnice uváděla, že se dobrovolnické činnosti společně s ní, již řadu let věnuje její dobrá kamarádka. Také dobrovolnice zmiňovaly velký nezájem ze strany ostatních lidí. Jedna dobrovolnice se velmi snažila a oslovovala nové lidi s cílem zapojit je také do dobrovolnické činnosti, ale setkala se pouze s negativními reakcemi a odmítnutím.

Názor dobrovolnic komu chtěly pomáhat a proč byl různý. Tři dobrovolnice uváděly, že se dopředu chtěly věnovat starším lidem. Jednu dobrovolnici velmi zasáhla návštěva doma důchodců a díky tomu se hned rozhodla, že chce pomáhat právě jim. Druhá dobrovolnice uvádí, že se rozhodla na základě své pracovní zkušenosti. Třetí dobrovolnice podotýká, že se staršími lidmi se cítí užitečnější a potřebnější než kdyby byla u dětí, to vidí spíše k mladším dobrovolníkům.

Dvě dobrovolnice cítily, že potřebnější budou u handicapovaných, že by to se staršími lidmi nezvládly. Jedna dobrovolnice uváděla, že předem neměla rozhodnuté, komu by chtěla pomáhat, rozhodovala se pouze v rámci dostupnosti organizace od svého bydliště. Jen zmiňovala, že měla požadavek, aby si s její budoucí klientkou sedly povahově.

Z rozhovorů vyplynula odpověď na druhou dílčí výzkumnou otázku, co dobrovolnice podněcuje pro výkon dobrovolnické činnosti. Délka vykonávání jejich dobrovolnické činnosti vypovídá o dlouholetých dobrovolnicích. Jejich délka kontaktu se pohybovala od čtyř do devíti let. Některé dobrovolnice chodí za svými klienty dvakrát týdně, jiné jedenkrát týdně a ve výzkumu se vyskytla i dobrovolnice, která má momentálně pauzu a nevykonává dobrovolnickou činnost, aby si psychicky odpočinula a dostala se z úmrtí své dlouholeté klientky.

Co se týká, zdali se jejich dobrovolnická činnost nějak mění, dobrovolnice uváděly, že se jejich činnost nemění, že vykonávají pořád tu stejnou činnost.

Při zjišťování, co na jejich dobrovolnickou činnost říká jejich rodina, dobrovolnice uváděly, že jim chybí více podpory ze strany jejich rodiny. Zmiňovaly, že jejich rodina je o jejich dobrovolnické činnosti informována, ale že se k tomu moc nevyjadřují, bydlí daleko, nebo si v rodině hledí každý svého. Jedna dobrovolnice tuto skutečnost dokonce ze začátku před svou rodinou tajila.

Dobrovolnice uváděly, jaký je jejich hlavní smysl dobrovolnické činnosti. Tři dobrovolnice opět podotýkaly, že smysl své činnosti spatřují ve své víře. Ta jim dává veškerý smysl v konání této činnosti. Dále dobrovolnice uváděly, že jsou díky této činnosti i nadále aktivní a neupadají ve svém životě. Shodují se také, že dělají něco smysluplného, pro někoho, kdo o to stojí a jejich přítomnost upřímně ocení.

Názor, jaký je jejich neustálý hnací motor v dobrovolnické činnosti, dvě dobrovolnice uváděly, že jejich hnacím motorem je opět jejich silná víra, která jim dává sílu na každý den. Také dobrovolnice podotýkaly, že je velmi žene dopředu radost jejich klientů, vzájemný společný kontakt a možnost si společně popovídat. Dobrovolnice zmiňovaly, že jejich hnacím motorem je i představa, že jejich klienti na ně čekají a těší se, až přijdou. Na tento názor také navazovala jedna dobrovolnice se slovy, že pokud někomu něco slíbí, tak to musí za každých okolností dodržet.

Co se týká, hlavních pozitiv své dobrovolnické činnosti dobrovolnice uváděly vzájemnou komunikaci s klienty, že jsou díky tomuto stále aktivní ve svém životě. Braly v potaz společenské hledisko, že nesedí samy doma a jsou neustále mezi lidmi. Také uváděly pocit, že jsou potřebné a užitečné.

Z rozhovorů vyplynula odpověď na třetí dílčí výzkumnou otázku, co dobrovolnicím dobrovolnická činnost dává. Ve změně svého života uváděly, že se nyní cítí daleko potřebnější, užitečnější a mají větší pocit naplněnosti ve svém životě. Také dobrovolnice zmiňovaly, že díky této činnosti omládly, jsou plné chuti do života a nejsou z dobrovolnické činnosti nikdy unavené. Také jedna dobrovolnice poukazovala na reakci svého okolí, jak moc jí to prospívá. Jedna dobrovolnice uváděla, že její život zůstal zcela stejný.

Dozvěděli jsme se, že dobrovolnice velmi naplňuje, obohacuje a co mají na své dobrovolnické činnosti nejvíce rády. Uváděly kontakt s jejich klienty, díky kterému si uvědomují, že ještě nejsou jen staré paní, povídání si, vykonávání určité činnosti, kterou mají jejich klienti rádi a také společné modlení.

Dobrovolnice v tomto případě zmiňovala svého klienta, se kterým chodí navštěvovat městskou knihovnu. Obohacuje je také radost jejich klientů a díky tomuto potlačují pocit osamělosti. Dobrovolnice poukazovala na to, že člověk potřebuje mít někoho, komu by se mohl věnovat.

Dobrovolnice uváděly, co si myslí o práci dobrovolníků. Všechny ji považují za potřebnou, užitečnou a velmi důležitou. Také zmiňovaly, že by bylo vhodné práci dobrovolníků nějakým způsobem ohodnotit a že by si měl práci dobrovolníka každý zkusit.

Při zjišťování, jaké zážitky dobrovolnice utvrdily v jejich činnosti, uváděly například reakci ze strany rodiny klienta, kterému se věnují. Rodina byla velmi vděčná a ráda, že se dobrovolnice touto cestou věnuje jejich příbuznému. Také dobrovolnice zmiňovala případ svého klienta, který je velmi šťastný, když jdou spolu na pravidelnou návštěvu městské knihovny. Dále dobrovolnice uváděly úsměv svých klientů a humorné situace, které s nimi prožily.

Z rozhovorů vyplynula odpověď na čtvrtou dílčí výzkumnou otázku, proč dobrovolnice v dobrovolnické činnosti setrvávají. Dobrovolnice zmiňovaly, že pomáhat druhým by pro každého měla být lidská samozřejmost a měl by to dělat každý z nás. Jedna dobrovolnice uváděla i příklad dnešní doby, jak jsou lidé k sobě zlí a bezohlední. Také dobrovolnice podotýkaly, že pomáhat druhým jim přijde úplně přirozené i díky jejich výchově, protože takto byly vychovávány.

Co se týká činnosti se svými klienty, dobrovolnice uváděly, čtení knih, zpívání, hraní her, vycházky, společné modlitby, povídání, manuální činnosti a práci na počítačích.

V otázce, jak dlouho by se dobrovolnické činnosti dobrovolnice chtěly věnovat, odpovídaly, že by si přály věnovat se této činnosti ještě dlouho, co nejdéle to půjde. Samozřejmě s ohledem na jejich zdravotní stav, jak dlouho jim to ještě umožní. Také poukazovaly na fakt, jestli jejich klienti o jejich přítomnost budou mít i nadále stejný zájem.

Dozvěděli jsme se, jaké obavy nebo představy měly dobrovolnice před zahájením své dobrovolnické činnosti. Většina dobrovolnic uváděla, že měly velký strach, co je vlastně čeká, že zklamou důvěru, která byla do nich vložena. Měly obavy z komunikace s klienty, zda si spolu budou rozumět a jak je samotní klienti přijmou. Dobrovolnice zmiňovaly, že je velké plus, když si mohou na supervizích konané organizací Adra vyměnit své názory s ostatními dobrovolníky a dostanou tímto způsobem nějakou zpětnou vazbu od jiných dobrovolníků. Dvě dobrovolnice uváděly, že před začátkem své dobrovolnické činnosti neměly žádný strach, obavy ani žádné představy.

Z rozhovorů vyplynula odpověď na pátou dílčí výzkumnou otázku, jak se změnila osoba dobrovolnic při výkonu dobrovolnické činnosti. Dobrovolnice uváděly, že se naučily většímu naslouchání, empatii, klidnějšímu přístupu a zpomalily celkové tempo svého

života. Také podotýkaly, že jsou šťastnější, když je něco trápí, vzpomenou si na svou činnost a je jim lépe. Také získaly klid na duši a s ním spojenou psychickou rovnováhu.

Jedna dobrovolnice také uváděla, že je méně sobecká než dřív, že už tak nemyslí na sebe, co ji trápí, co ji bolí a že tímto způsobem i účinně zapomíná na své problémy. Jedna dobrovolnice zmiňovala, že se nezměnila a je pořád stejná.

Při zjišťování, jestli dobrovolnice používají při své dobrovolnické činnosti nějaké své speciální znalosti či schopnosti nám tři dobrovolnice kladně odpověděly. Využívají znalost práce na PC, keramiky a zdravotnického kurzu.

V otázce co by dobrovolnice chtěly dodat k dobrovolnictví, nám uváděly, že je velká potřeba stále nových dobrovolníků a že jich je velmi málo. Také zdůrazňovaly, že by měla být daleko větší propagace a celková informovanost o dobrovolnictví.

7.1 Diskuse

V rámci jiných kvalitativních výzkumů, které byly na podobné téma prováděny, jsme shlédli výsledky diplomové práce na téma motivace dobrovolníků působících v organizaci Charita, viz Pleskačová (2013). Jejich kvalitativní výzkum byl prováděn s dobrovolníky v organizaci Charita. Výsledky uvádějí, že hlavní motivace dobrovolníků pro dobrovolnickou činnost plyne z altruistických motivů, dobrého pocitu ze sebe sama, možnosti navazovat nové vztahy, vlivu přátel či rodiny, pozitivní odezvy, ocenění člověka a volného času.

Při srovnání těchto výsledků výzkumu s výsledky našeho výzkumu se můžeme ztotožnit s altruistickými motivy dobrovolníků, dobrého pocitu ze sebe sama, možnosti navazovat nové vztahy, pozitivní odezvy, ocenění člověka a možností volného času.

My jsme ve výzkumu měli také jako jeden z hlavních motivů vliv víry a pocit osamělosti, motiv pramenící z vlivu přátel či rodiny se u nás ve výzkumu nevyskytl.

Také jsme shlédli výsledky diplomové práce na téma motivace k dobrovolnické činnosti v Dětském centru Zlín, viz Strnad (2013). Jejich kvalitativní výzkum byl prováděn s dobrovolníky, kteří vykonávají dobrovolnickou činnost v tomto centru. Výsledky uvádějí, že motivy dobrovolníků k dobrovolnické činnosti vycházejí z pocitu uspokojení a předávání nabytých informací.

Při srovnání těchto výsledků s výsledky našeho výzkumu se s nimi můžeme ztotožnit, protože se objevily i v našem provedeném výzkumu.

Další kvalitativní výzkum by se mohl zaměřit na zjištění, co samotným klientům přináší společnost jejich dobrovolníků, kteří se jim věnují.

7.2 Doporučení pro praxi

V oblasti přínosu pro praxi vidíme hlavní význam uskutečněného výzkumu hlavně na podporu informovanosti o dobrovolnictví a získání nových potencionálních dobrovolníků.

Významně se to vztahuje i k našemu studovanému oboru, protože absolventi mohou pracovat v příspěvkových organizacích, kde se dobrovolníci vyskytují.

Potenciální dobrovolníci, kteří chtějí dobrovolnickou činnost vykonávat, se mohou informovat o zkušenostech ostatních dobrovolníků. Práce pro ně může sloužit jako příručka a získání nových informací. Pracovníci v příspěvkových organizacích, kteří s dobrovolníky přicházejí do styku, mohou získat informace a povědomí o tom, jaké jsou motivace jednotlivých dobrovolníků pro dobrovolnickou činnost. Koordinátoři dobrovolníků pracující v neziskových organizacích mohou získat cenné informace o dobrovolnické činnosti z pohledu jednotlivých dobrovolníků.

Organizace určené pro dobrovolníky (Adra, Hestia či Samari) mohou získat zpětnou vazbu od dobrovolníků o jejich dobrovolnické činnosti.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsme se zabývali tématem, jaká je motivace dobrovolníků ve věku 50+ k výkonu dobrovolnické činnosti ve Zlínském kraji.

Hlavním výzkumným cílem praktické části diplomové práce bylo zjistit, jaké jsou hlavní faktory, které vedou dobrovolníky ve věku 50+ začít vykonávat dobrovolnickou činnost.

Touto problematikou jsme se cíleně zabývali, protože je žádoucí neustále podporovat povědomí a informovanost naší veřejnosti o dobrovolnictví a tímto způsobem pokračovat v jeho osvětě. Z diplomové práce mohou čerpat noví dobrovolníci, mohou získat informace o dobrovolnické činnosti a dozvědět se zkušenosti ostatních dobrovolníků. Dobrovolníkům, kteří dobrovolnickou činnost již vykonávají, diplomová práce může sloužit, jako zpětná vazba od ostatních dobrovolníků.

Výzkum v praktické části byl proveden pomocí polostrukturovaných rozhovorů se šesti cíleně vybranými respondentkami. Tyto respondentky představovaly dobrovolníky, kteří se věnují dobrovolnické činnosti, jsou ve věku 50+ a dobrovolnickou činnost vykonávají v organizacích ve Zlínském kraji.

Hlavního výzkumného cíle se podařilo dosáhnout pomocí analýzy všech odpovědí respondentek na výzkumné otázky.

Z provedeného výzkumu vyplynulo, že se dobrovolnice věnují dobrovolnické činnosti z důvodu jejich víry, pocitu osamělosti, touze po novém kontaktu, začlenění se do společenského života, díky přebytku volného času a propojení volného času s koníčkem. Pro půlku dobrovolnic se jednalo o prvotní kontakt s dobrovolnickou činností, druhá půlka dobrovolnic již za sebou nějakou zkušenost měla. Všechny dobrovolnice se k dobrovolnické činnosti dostaly přes organizaci Adra, formou informačního letáčku, internetu či přímo od neziskové organizace. Dobrovolnice neměly ve svém okolí nikoho, kdo by se věnoval dobrovolnické činnosti až na jeden případ. Půlka dobrovolnic předem chtěly pomáhat starším lidem, ostatní dobrovolnice cítily, že budou potřebnější u handicapovaných a jedna dobrovolnice neměla předem jasnou představu, komu chce pomáhat. Dobrovolnice se dobrovolnické činnosti věnují od 4 do 9 let a navštěvují své klienty dvakrát nebo jedenkrát týdně. Vyskytl se i případ dobrovolnice, která momentálně dobrovolnickou činnost nevykonává, z důvodu úmrtí své dlouholeté klientky. Dobrovolnicím chyběla větší podpora jejich blízkých a rodiny. Hlavní smysl své dobrovolnické činnosti dobrovolnice

spatřují ve své víře, aktivnímu způsobu života a v ocenění od svých klientů. Hnacím motorem je opět jejich silná víra, společný kontakt a komunikace s klienty. Dobrovolnice uváděly hlavní pozitiva své činnosti, díky které se cítí potřebnější, užitečnější, mají větší pocit naplněnosti a cítí se být mladší i veselejší. Dobrovolnice velmi obohacuje kontakt s klienty, činnost s klienty a také společné modlení s klienty. Dobrovolnice zmiňovaly, že činnost dobrovolníků považují za velmi potřebnou a užitečnou. Také podotkly, že by se měla určitým způsobem ohodnotit a měl by si ji zkusit každý z nás. Dobrovolnice uváděly zážitky ze své dobrovolnické činnosti, které zahrnovaly poděkování rodiny klienta a různé situace s klienty. Dobrovolnice zmiňovaly, že pomáhat druhým by pro každého měla být samozřejmost a připomněly i reakci okolí. Dobrovolnice se svými klienty vykonávají činnosti, jako čtení knih, zpívání, hraní her, vycházky, manuální činnosti, práce na PC, povídání a společné modlení. Dobrovolnické činnosti by se dobrovolnice chtěly věnovat ještě dlouho, jak jim to jejich zdravotní stav dovolí a klienti o jejich přítomnost budou i nadále stát. Před svou dobrovolnickou činností měly také obavy, strach co je všechno čeká, ze zklamání důvěry, komunikace s klienty a jak je klienti přijmou. Velmi pozitivně hodnotily supervize konané organizací Adra, kde si mohou vyměnit své dosavadní zkušenosti s ostatními dobrovolníky. Naučily se také většímu naslouchání, klidnějšímu přístupu, jsou více plné života a méně sobecké. Při práci se svými klienty dobrovolnice využívají znalosti práce na PC a manuálních činností. Dobrovolnice kladly velký důraz na neustálou potřebu nových dobrovolníků, větší propagaci a informovanost o dobrovolnictví.

Pro nás byl provedený výzkum velmi obohacující, měli jsme možnost vyslechnout si různé zkušenosti a názory jednotlivých dobrovolnic na jejich dobrovolnickou činnost.

Doufáme, že diplomová práce bude sloužit, jako nový zdroj informací pro začínající dobrovolníky, pro ostatní dobrovolníky jako zpětná vazba nebo pro koordinátory dobrovolníků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BOČKOVÁ, Lenka. *50+ aktivně: fakta, inspirace a rady do druhé poloviny života*. Praha: Respekt institut, 2011. 95 s.: ISBN 978-80-904153-2-4.
- [2] BRIDGE, Simon, Brendan MURTAGH a Ken O'NEILL. *Understanding the social economy and the third sector*. 2nd ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014, XIII, 287 s. ISBN 978-1-137-00543-4.
- [3] BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela MÁLKOVÁ. *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Praha: Portál, 2010, 150 s. ISBN 978-80-7367-772-5.
- [4] DLOUHÁ, Regína, Zuzana JEŽKOVÁ a Milan CAHA. *Dobrovolnictví a dárcovství*. Praha: Informační centrum neziskových organizací, 2001. 38 s. ISBN 978-80-904150-4-1.
- [5] DOHNALOVÁ, Marie. *Lidské zdroje v sociálních podnicích*. Vydání první Praha: Wolters Kluwer, 2015. 187 stran: ISBN 978-80-7552-060-9.
- [6] DOSTÁL, Jakub a Jana SOUKOPOVÁ, ed. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR: sborník z workshopu a semináře Protipovodňového vzdělávacího a výzkumného centra*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6713-4.
- [7] DVOŘÁČKOVÁ, Dagmar. *Kvalita života seniorů: v domovech pro seniory*. Praha: Grada, 2012, 112 s. ISBN 978-80-247-4138-3.
- [8] FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes, 2010, 263 s. ISBN 978-80-903696-8-9.

[9] GRUSS, Peter. *Perspektivy stárnutí: z pohledu psychologie celoživotního vývoje*. Praha: Portál, 2009, 222 s. ISBN 978-80-7367-605-6.

[10] HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. Vyd. 2., podstatně přeprac. a dopl. Praha: Havlíček Brain Team, 2010, 365 s. ISBN 978-80-87109-19-9.

[11] HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Sociální gerontologie, aneb, Seniori mezi námi*. Praha: Galén, 2012, 194 s. ISBN 978-80-7262-900-8.

[12] HATOKOVÁ, Mária. *Sprevádzanie chorých a zomierajúcich: dobrovoľníctvo v nemocniciach a paliatívnych zariadeniach*. 2. upr. vyd. Košice: Equilibria, 2013, 244 s. ISBN 978-80-8143-125-8.

[13] HETTEŠ, Miloslav. *Starnutie spoločnosti: vybrané kapitoly sociálnej práce so seniormi*. Bratislava: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2011, 191 s. ISBN 978-80-8132-031-6.

[14] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, 368 s. Psyché. ISBN 80-247-1284-9.

[15] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Vyd. 3., přeprac. a dopl. Praha: Grada, 1998, 343 s. Psyché. ISBN 807169195X.

[16] LEVICKÁ, Jana a Alžběta MRÁZOVÁ. *Úvod do sociálnej práce*. Trnava: Trnavská univerzita, 2004, 124 s. ISBN 80-89104-35-5.

[17] LEVICKÁ, Jana, Katarína LEVICKÁ a Zuzana TRUHLÁŘOVÁ. *Teoreticko-empirické reflexe solidarity*. Hradec Králové: Gaudemus, 2015, 100 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-574-5.

[18] MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana KOLÁČKOVÁ. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2005, 351 s. ISBN 80-7367-002-X.

[19] MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003, 380 s. ISBN 80-7178-548-2.

[20] MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006, 332 s. Psyché. ISBN 80-247-1362-4.

[21] MÜLLEROVÁ, Magdalena, ed. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění - Divadelního ústavu, 2011. ISBN 978-80-7008-268-3.

[22] NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace chování*. 3., přeprac. vyd. V Praze: Triton, 2014, 599 s. ISBN 978-80-7387-830-6.

[23] OCHMAN, Małgorzata a Paweł JORDAN. *Dobrovolníci: cenný zdroj*. Baltimore: The Johns Hopkins University Institut for Policy Studies, 1997. 32 s. Budování udržitelných neziskových organizací. ISBN 188-63-3329-7.

[24] PETROVÁ KAFKOVÁ, Marcela. *Šedivějící hodnoty?: aktivita jako dominantní způsob stárnutí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2013. 181 s.: ISBN 978-80-210-6310-5.

[25] SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. Praha: Grada, 2012, 225 s. Sociologie. ISBN 978-80-247-3850-5.

[26] SUCHÁ, Jitka, Iva JINDROVÁ a Běla HÁTLOVÁ. *Hry a činnosti pro aktivní seniory*. Praha: Portál, 2013, 173 s., [8] s. barev. Obr. příl. ISBN 978-80-262-0335-3.

[27] ŠIMKOVÁ, Svatava, ed. *Dobrovolníci mění svět: sborník příkladů dobré praxe: Evropský rok dobrovolnictví*. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2011. ISBN 978-80-87449-15-8.

[28] ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana, Cyril HÖSCHL a Lucie VIDOVIČOVÁ. *Gerontologie: současné otázky z pohledu biomedicíny a společenských věd*. Praha: Karolinum, 2014, 288 s. ISBN 978-80-246-2628-4.

[29] ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

[30] TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, 149 s. ISBN 80-7367-178-6.

[31] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000, 528 s. ISBN 8071783080.

Internetové zdroje:

[32] *Analýza dobrovolnictví a zapojení osob 50+ do dobrovolnických aktivit v ČR*[online]. MPSV, 2015 [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/cdn/public/.pdf>.

[33] ARONOVÁ, Klára. *Dobrovolnictví v Domovech pro seniory: Příklady dobré praxe* [online]. Praha, 2008 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/cdn/public/001000.pdf>. Hestia.

[34] BŘÍZOVÁ, Bohdana. *Dobrovolnictví: Studijní opora k předmětu* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://www.zsf.jcu.cz/cs/katedra/katedra-pravnich-oboru-rizeni-a-ekonomiky/import/czv/studijni_materialy-dokumenty/dobrovolnictvi. Jihočeská fakulta v Českých Budějovicích.

[35] *Domov pro seniory Burešov* [online]. 2012 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.dsburesov.cz/>.

[36] *Integrované centrum Slunečnice: poskytujeme sociální služby a zaměstnáváme lidi se znevýhodněním* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.slunecnicezlin.cz/>
Metodika dobrovolnictví v sociálních službách: Rozvoj dostupnosti a kvality sociálních služeb v Královéhradeckém kraji II. [online]. Královéhradecký kraj, Hestia, 2012 [cit. 2016-12-05]. Dostupné z: <http://www.hest.cz/cdn/public/001597.pdf>.

[37] PLESKAČOVÁ, Martina. *Motivace dobrovolníků působících v organizaci Charita* [online]. Brno, 2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/274444/fss_m/Pleskacova_Martina-DIPLOMKA_26.5.FINAL.pdf.
Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Dipl. - Theol. Univ. Stanislava Ševčíková, Ph.D.

[38] *Senior Otrokovice: příspěvková organizace Města Otrokovice* [online]. skvěléstránky.cz, 2009 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.senior-otrokovice.cz/index.php?page=how&lang=CZ>.

[39] STRNAD, Jiří. *Motivace k dobrovolnické činnosti v Dětském centru Zlín* [online]. Zlín, 2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/20882/strnad_2013_dp.pdf?sequence=1.
Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Mgr. Eva Machů, Ph.D.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

APOD. A podobně

ATD. A tak dále

MUDR. Doktor veškerého lékařství

NAPŘ. Například

PC. Počítač

SB. Sbíрка zákonů

TZV. Takzvaně

SEZNAM PŘÍLOH

1. Polostrukturovaný rozhovor
2. Rozhovor s prvním respondentem

PŘÍLOHA P I: POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR

Jaký byl prvotní impuls pro výkon této činnosti:

1. Co vás přivedlo na myšlenku stát se dobrovolníkem?
2. Jaký byl důvod věnování svého volného času právě dobrovolnictví?
3. Jak jste se k dobrovolnictví dostal/a?
4. Věnuje se někdo ve vašem blízkém okolí také dobrovolnictví?
5. Pojil se váš pracovní život nějak s dobrovolnictvím?
6. Měl/a jste předem jasnou představu, komu chcete pomáhat a proč?

Co je podněcuje pro výkon této činnosti:

7. Jak dlouho se věnujete dobrovolnické činnosti?
8. Změnila se nějak tato činnost od doby, kdy jste s ní začal/a?
9. Co na to říká vaše rodina, že se věnujete dobrovolnictví?
10. V čem vidíte hlavní smysl vaší činnosti?
11. Jaký je váš neustálý hnací motor pro tuto činnost?
12. Jaké jsou podle vás hlavní pozitiva této činnosti?

Co jim dobrovolnická činnost dává:

13. V čem si myslíte, že se váš život změnil se začátkem výkonu této činnosti?
14. Jak konkrétně vás tato činnost obohacuje a naplňuje?
15. Co vás na dobrovolnictví nejvíce baví?
16. Co si myslíte o práci dobrovolníků?
17. Nastal nějaký příjemný zážitek, který vás utvrdil v této činnosti a chtěla byste ho zmínit?

Proč v této činnosti setrvávají:

18. Co pro vás znamená pomáhat druhým?
19. Co byste mi mohl/a říci o dobrovolnické činnosti, kterou vykonáváte?
20. Jak dlouho chcete v této činnosti pokračovat?

21. Jak se vám splnily vaše představy, které jste měl/a před zahájením dobrovolnické činnosti?

Jak se změnila jejich osoba při výkonu této činnosti:

22. Jak se vaše osoba změnila při výkonu této činnosti?

23. Co jste se naučil/a při výkonu této činnosti?

24. Uplatňujete v dobrovolnické činnosti i nějaké vaše schopnosti či znalosti a jaké konkrétně?

25. Co byste chtěl/a dodat k dobrovolnictví?

PŘÍLOHA P II: ROZHOVOR S PRVNÍM RESPONDENTEM

1. ROZHOVOR

Tazatel: Dobrý den, nebude Vám vadit, když si náš rozhovor nahraji?

Respondent 1: Né nebude mi to vadit, klidně můžete.

Tazatel: Takže můžeme začít s první otázkou?

Respondent 1: Ano.

Tazatel: Co vás přivedlo na myšlenku stát se dobrovolníkem?

Respondent 1: No tak to, že věřím v boha a vlastně dá se říct, že on mě do toho uvedl. No, že jsem se modlila vlastně a doslova, když jsem ráno vstala, tak jsem se pomodlila a slyšela jsem, jak mi něco říká slovo domov. Domov to je tam kam máš opravdu jít.

Tazatel: Dobře.

Tazatel: Jaký byl důvod věnování svého volného času právě dobrovolnictví?

Respondent 1: No, tak vlastně, jak bych to vyjádřila. Víte, ono plyne vlastně ze všeho všechno, patří mně život a můj čas není můj čas a mé peníze nejsou mé peníze. Dělán něco, co on chce, vlastně bůh to tak rozhodl. On se raduje a z toho mám také velikou radost, velké potěšení. Já, když jdu odsud, tak já mám nesmírnou radost, jsem tím velmi naplněná a nabitá. Protože když vidím, že ti lidi jsou šťastní už jenom tím, když mě vidí.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Jak jste se k dobrovolnictví dostala?

Respondent 1: Mě zemřela maminka, tak jsem pak vlastně tuto službu dostala od pána, abych se věnovala zase někomu, kdo to potřebuje, protože o maminku jsem se starala do té doby, než odešla.

Tazatel: Dobře.

Tazatel: Věnuje se někdo ve vašem blízkém okolí také dobrovolnictví?

Respondent 1: No já mám kamarádku Kristuš a obě dvě jezdíme, jak tady do domova, tak ještě tady do nemocnice. Ona hlavně do té nemocnice více, než já.

Tazatel: *Jak dlouho se tomu kamarádka věnuje?*

Respondent 1: No tak, ta už se tomu věnuje daleko víc let, ona to dělá určitě já nevím, počítám nejmíň osm let a více. Ona dokonce to dělala už i při práci.

Tazatel: *Ehm.*

Tazatel: *Pojil se váš pracovní život nějak s dobrovolnictvím?*

Respondent 1: Já jsem vlastně jednu dobu dělala pečovatelku v Havířově asi před 27 lety, takže můžu říci, že to byl takový první krůček spjatý s dobrovolnictvím.

Tazatel: *Kde přímo jste ji dělala?*

Respondent 1: To jsem vlastně přímo do domu chodila za jednou paní, to jsem prostě jí prala, koupala jsem jí, myla okna, dokonce štípala dříví no všechno, co bylo potřeba. Takže to už byla taková příprava moje, jak v péči o maminku, tak i o tady tuhle paní. V tu chvíli jsem byla vděčná za ty zkušenosti, když jsem se pak starala o tu moji maminku.

Tazatel: *Jak dlouho jste u ní pracovala?*

Respondent 1: Nejmíň dva roky, už si to moc přesně nepamatuji. Jinak můj pracovní život, byl zcela odlišný, já jsem pracovala jako čalounice, já jsem skoro celý život šila. Takže to byl pro mě takový skok do neznáma, do úplně jiné oblasti. Byl to velký skok, poprvé to jsem si říkala, to už mě tu asi už nikdo nebude chtít (úsměv). Říkala jsem si, že to asi nebylo takové, jak očekávali. Bála jsem se, jak ti lidi budou vůbec reagovat, hlavně teda na mě.

Tazatel: *Ehm.*

Tazatel: *Měla jste předem jasnou představu, komu chcete pomáhat a proč?*

Respondent 1: No tak, jednou mě požádala ještě, když jsem tady do domova nedocházela, moje pracovní vedoucí v Havířově, abych se zastavila do domova dohodců ve Valašském Meziříčí. Ona tam totiž měla svoje rodiče a já když jsem tam vešla a uviděla ty staroušky, tak pro mě to byl takový šok. Já jsem tam viděla takovou beznaděj, jako by to čekání jen na tu smrt. Tak jsem si říkala, no tak toto je třeba s tím něco dělat. Ti lidi nějak potěšovat, nějak se jim věnovat a tak jim to tady tímto vracím, ale tehdy to byl pro mě opravdu velký šok. První vstup do domova důchodců, byl velký šok.

Tazatel: *Dobře.*

Tazatel: Jak dlouho se věnujete dobrovolnické činnosti?

Respondent 1: Dobrovolnické činnosti se celkem věnuji již pátým rokem.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Změnila se nějak tato činnost od doby, kdy jste s ní začala?

Respondent 1: Tak dá se říci, že za tu dobu, co jsem tady v domově, mě krom třetího patra zná hodně lidí. Takže já se vlastně snažím, pobít aspoň po chvilce s co nejvíce lidma, věnovat se jim a potěšit je. Jak jsem tady začínala, tak jsem s nimi hrála hry ve společenské místnosti, ale třeba ležáci, ti leží jen na posteli, ale i oni jsou zase jako vděční. Když mě uvidí, tak se tak radují. Takže koho znám tak se mu tu snažím aspoň na chvilku věnovat. Chodívám sem většinou jednou týdně, hlavně spíše odpoledne. Někdy i dopoledne, ale to si mě vždy zabere jedna má klientka a už je rychle po dopoledni (úsměv) ... to odpoledne toho postihám nějak víc. To dopoledne není o všech, když začnu dole, tak už se nahoru jen tak nedostanu (úsměv).

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Co na to říká vaše rodina, že se věnujete dobrovolnictví?

Respondent 1: No tak moje děti žijí na severní Moravě. Já jsem se tu přistěhovala za tou maminkou ji dopečovat a postarat se o ni a už jsem tady zůstala. Takže, oni vlastně nemají spíš žádné ani moc informace, jak bydlí tak daleko.

Tazatel: Dobře.

Tazatel: V čem vidíte hlavní smysl vaší činnosti?

Respondent 1: No pro mě, pro mě jako křesťanku by byl hlavní smysl to, třeba jestli ten člověk chce slyšet o Kristu, aby dospěl ke spasení. Vlastně, to je tak pro mě ten největší smysl. To je pro mě ten největší cíl. Dokonce se mě i stalo, že mě požádali ti příbuzní těch mých klientů, abych šla za jejich maminkou a oni mě vlastně přímo požádali o tu modlitbu, abych se s nimi modlila. To bylo neuvěřitelné. Nevím, jestli Vám to něco říká, jestli jste křesťanka?

Tazatel: Ne, já nejsem.

Respondent 1: Aha. No tak vlastně, je napsané, že když se povede pokání, tak se raduje celé nebe. Já mám radost a všichni okolo mě mají také radost.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Jaký je váš neustálý hnací motor pro tuto činnost?

Respondent 1: To je vlastně pořád o tom pánu bohu. Víím, že on mi dá tu radost a tu sílu do toho. Je to hlavně ta má víra, obrátím se k bohu a ten mi vždy pomůže a dodá dostatek potřebných sil.

Tazatel: Ano, dobře.

Tazatel: Jaké jsou podle vás hlavní pozitiva této činnosti?

Respondent 1: Tak hlavní pozitiva, já si myslím, že určitě ti lidi, že jim prostě věnuji ten svůj čas. Jakoby prostě, že jim ten jejich čas zpřijemňuju, že vlastně oni tu nemusí jenom tak čekat. Opravdu, ale zase můžu říci, že tady se jim opravdu věnují, jak tady byli ty dva měsíce zákaz návštěv. Tak oni prostě, tady těm klientům promítali i různé filmy, dělali to pro ně navíc a to ten personál samozřejmě nemusel.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: V čem si myslíte, že se váš život změnil se začátkem výkonu této činnosti?

Respondent 1: No tak vlastně ... mě to, jak bych to řekla. Cítím se více taková potřebná, mám pocit takové naplněnosti, z toho co tady dělám. Můžu říci, že prostě jsem těm svým klientům vděčná i já samotná. Tím, že dávám, tak vlastně ještě i já dostávám od nich. Je to takový ten oboustranný proces toho obohacení. Víte (úsměv).

Tazatel: Ano, chápu (úsměv).

Tazatel: Jak konkrétně vás tato činnost obohacuje a naplňuje?

Respondent 1: No tak konkrétně, ono totiž klienti mají mnohé své bolístky, že. Vlastně dá se říct, že já se učím i z těch jejich reakcí, že to obohacuje je i mě. Můžu se inspirovat z jejich životních zkušeností a jejich různých životních příběhů. Oni vlastně už mají takové bohaté zkušenosti a člověk najednou vidí, že i oni mě jsou nápomocní a to v mnoha oblastech, takže asi tak.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Co vás na dobrovolnictví nejvíce baví?

Respondent 1: No asi bych řekla, že si s těma klientama můžu popovídat, nebo že si s něma můžu hrát. Prostě když děláme činnost, která je těší, že z ní mají radost a že tu jejich radost potom vidíte na své vlastní oči.

Tazatel: Dobře.

Tazatel: Co si myslíte o práci dobrovolníků?

Respondent 1: Myslím si, že je tato jejich práce velice důležitá a potřebná. Myslím opravdu si myslím, že by nás dobrovolníků mělo být více a to mnohem více.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Nastal nějaký příjemný zážitek, který vás utvrdil v této činnosti a chtěla byste ho zmínit?

Respondent 1: Tak musím se přiznat, že ono jich bylo už docela hodně za tu dobu mého působení. Třeba co mě opravdu velmi potěšilo, oni třeba když mě potkají i venku mimo tento domov ti jejich příbuzní mých klientů, tak oni třeba si mě pamatují a zdraví mě. Jednou teda šel manžel s manželkou a potkali mě po cestě a oni říkali to je ta paní, která chodí těšit naši maminku (úsměv). Navíc mi i děkovali, že se jí takto touto cestou věnuji a že ta maminka jim vždy vypráví, co spolu všechno děláme.

Tazatel: Tak to je moc příjemné.

Respondent 1: No to je, tak to se mi stalo (úsměv).

Tazatel: Ehm (úsměv).

Tazatel: Co pro vás znamená pomáhat druhým?

Respondent 1: Tak pomáhat, tak mě se to opravdu zdá, jako taková samozřejmost moje, že by to měl opravdu dělat každý z nás. Navíc, že když člověk vidí, já nevím třeba konkrétně včera jsem jela v trolejbusu a požádala babička na postiženého vnuka, jako že on prostě měl tu kartičku na sedadlo, aby si mohl sednout. No a ten jeden, co seděl, tak toho kluka pustil sednout a ten vedle co seděl, tak ho nenapadlo, aby třeba pustil sednout i tu babičku. Byl to navíc mladý kluk a tady vidíte, jak jsou ti lidé k sobě zlí a bezohlední. Tak mě to bylo bolestivé celá ta situace.

Tazatel: Ano, to chápu.

Tazatel: Co byste mi mohl/a říci o dobrovolnické činnosti, kterou vykonáváte?

Respondent 1: No tak ... dá se říci, že vlastně mě hodně baví s nimi to předčítání, že jim čtu různé knihy. Taky si spolu zpíváme, ještě když bylo teplo, hezké počasí venku, tak mě taky bavilo, když jsem je mohla vyvést tady ven před dům, to bylo velice příjemné. Byla

tady jedna slepá paní a tak tu bylo potřeba, jako vždycky vyvést ven. Navíc i ta komunikace s nimi mě velmi obohacuje.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Jak dlouho chcete v této činnosti pokračovat?

Respondent 1: Jééé (úsměv) ... tak jelikož jsem to už vydržela pět let, tak pevně doufám, že mi to zdravotní a síly budou ještě dobře sloužit, abych v tomto mohla pokračovat ještě, co nejdýl to půjde.

Tazatel: Ehm.

Tazatel: Jak se vám splnily vaše představy, které jste měl/a před zahájením dobrovolnické činnosti?

Respondent 1: No tak já jsem teda neměla představy žádné. Já se musím přiznat, měla jsem opravdu velký strach, co bude, co mě čeká. Takže jsem si raději nic nepředstavovala a říkala si, že to za každých okolností prostě musím zvládnout no (úsměv) ... a když jsem šla třeba i do té nemocnice, tak zase ono to bylo nové. Tady třeba aspoň ti lidé nejsou nemocní, jsou staří, ale tam v té nemocnici to pro mě bylo teprve šok. To jsem si říkala, nevím, jak to zvládnou, ale zvykla jsem si. Ono to stejně přijala jsem, že i tam mám chodit, protože ta má vedoucí mi to nabídla. Ono totiž tak, já jsem říkala na supervizi, že jsem byla navštívit tu a tu klientku a že jsme si zpívali a povídali a teď přišel synovec na návštěvu a řekl, no toto, ty se nám i směješ ... a tak, jak to slyšela ta má vedoucí tak mi říkala, jestli nechci chodit i do nemocnice. Takže jsem se i tam dostala. Je to pro mě sice náročné chodit na dvě místa, ale prostě zvládám to (úsměv). Tam do té nemocnice chodím teda zatím třetím rokem.

Tazatel: Dobře.

Tazatel: Jak se vaše osoba změnila při výkonu této činnosti?

Respondent 1: Myslím si, že asi ani né, že jsem tak nějak pořád stejná, jako na začátku (úsměv).

Tazatel: Dobře.

Tazatel: Co jste se naučila při výkonu této činnosti?

Respondent 1: Musím přiznat, že jsem se naučila většímu naslouchání, prostě takové větší empatii a lidštějšímu přístupu. Jejich životy jsou mnohdy leda tak pohnuté, že člověk to co si vyslechne, já se za ty mé klienty i modlím. Strašně mě také baví, že když za tím klientem přijdu po třetí, po čtvrté, že už tam vidím nějaký výsledek, třeba lepší náladu a to je to nejlepší.

Tazatel: Ano, chápu.

Tazatel: Uplatňujete v dobrovolnické činnosti i nějaké vaše schopnosti či znalosti a jaké konkrétně?

Respondent 1: Tak z mého profesního života, tak to jako ani ne. Ten můj pracovní život, byl opravdu, můžu říct něco úplně jiného.

Tazatel: Dobře.

Tazatel: Co byste chtěla dodat k dobrovolnictví?

Respondent 1: Jako ... já si opravdu myslím, že aby jich bylo do budoucna opravdu co nejvíc těch dobrovolníků, protože ti lidi o to stojí, je to pro ně potřebné. Je to pro ně veliké pozitivum, že právě jim někdo věnuje svůj volný čas a dobrovolně ho s nimi tráví. Myslím, že to musí být velmi povzbuzující i na jejich psychickou stránku. Navíc je to opravdu i velký náboj do toho života pro mě samotnou. Prostě já z toho nejsem nikdy unavená, jo to prostě není, že by se mi nechtělo nebo že prostě by mě to unavovalo nebo vyčerpávalo. Mě se i stalo, že já jdu tady do toho kopce na horu a tam na lavičce sedí takoví manželé a říkají mi, no vy do toho kopce přímo letíte, no vy jste jak lanka (úsměv). Ty vaše nohy běží samy, takže to já už s takovou radostí tady chodím (úsměv). Já jsem říkala i mému synovi

doma po dědině se sotva vleču, ale jak jdu sem, to jsem, jak laňka ty nohy mi běží samy, když mám jít tady (úsměv).

Tazatel: Ehm (úsměv).

Tazatel: Rozuměla jste v rámci našeho rozhovoru všem otázkám? Byly pro Vás srozumitelné a jasné?

Respondent 1: Ano byly, všem otázkám jsem rozuměla.

Tazatel: Tak v tomto případě Vám moc děkuji za Váš čas. Mějte se hezky. Nashledanou.

Respondent 1: Vy také. Nashledanou.